

ROZHODNUTIA

ROZHODNUTIE KOMISIE (EÚ) 2015/162

z 9. júla 2014

o štátnej pomoci SA.36612 (2014/C) (ex 2013/NN) poskytnutej Lotyšskom banke Parex

[oznámené pod číslom C(2014) 4550]

(Iba anglické znenie je autentické)

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 108 ods. 2 prvý pododsek,

po vyzvaní zainteresovaných strán, aby predložili pripomienky v súlade s uvedenými ustanoveniami ⁽¹⁾,

keďže:

1. POSTUP

1.1. Predchádzajúce opatrenia v prospech banky Parex

- (1) Lotyšsko oznámilo 10. novembra 2008 Komisii balík opatrení štátnej pomoci v prospech spoločnosti AS Parex banka (ďalej len „banka Parex“) určených na podporu stability finančného systému. Komisia tieto opatrenia dočasne schválila 24. novembra 2008 ⁽²⁾ (ďalej len „prvé rozhodnutie o záchrane“) na základe záväzku Lotyšska predložiť do šiestich mesiacov plán reštrukturalizácie banky Parex.
- (2) Na základe žiadostí Lotyšska Komisia schválila dva súbory zmien opatrení pomoci týkajúcich sa banky Parex, a to rozhodnutiami z 11. februára 2009 ⁽³⁾ (ďalej len „druhé rozhodnutie o záchrane“) a 11. mája 2009 ⁽⁴⁾ (ďalej len „tretie rozhodnutie o záchrane“).
- (3) Lotyšsko oznámilo 11. mája 2009 plán reštrukturalizácie banky Parex. Komisia v rozhodnutí z 29. júna 2009 ⁽⁵⁾ dospela k predbežnému záveru, že oznámené reštrukturalizačné opatrenia predstavovali štátnu pomoc banke Parex, pričom vyjadrila pochybnosti, že takáto pomoc by sa mohla považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom. Komisia sa preto rozhodla začať konanie stanovené v článku 108 ods. 2 zmluvy a požiadala Lotyšsko, aby poskytlo informácie potrebné na posúdenie zlučiteľnosti pomoci.
- (4) V období od 11. mája 2009 do 15. septembra 2010 došlo medzi Lotyšskom a Komisiou k niekoľkým výmenám informácií a diskusiám týkajúcim sa reštrukturalizácie banky Parex. Lotyšsko počas tohto obdobia niekoľkokrát aktualizovalo plán reštrukturalizácie banky Parex.
- (5) V pláne reštrukturalizácie sa predpokladalo rozdelenie banky Parex na novozaloženú, tzv. dobrú banku, s názvom AS Citadele banka (ďalej len „banka Citadele“), ktorá prevezme všetky hlavné aktíva a niektoré vedľajšie aktíva ⁽⁶⁾, a tzv. zlú banku (ďalej len „banka Reverta“ ⁽⁷⁾), v ktorej zostanú vedľajšie a nevykonné aktíva. Toto rozdelenie sa uskutočnilo 1. augusta 2010.

⁽¹⁾ Rozhodnutie Komisie SA.36612 – 2014/C (ex 2013/NN) (Ú. v. EÚ C 147, 16.5.2014, s. 11).

⁽²⁾ Rozhodnutie Komisie NN 68/08 (Ú. v. EÚ C 147, 27.6.2009, s. 1).

⁽³⁾ Rozhodnutie Komisie NN 3/09 (Ú. v. EÚ C 147, 27.6.2009, s. 2).

⁽⁴⁾ Rozhodnutie Komisie N 189/09 (Ú. v. EÚ C 176, 29.7.2009, s. 3).

⁽⁵⁾ Rozhodnutie Komisie C 26/09 (ex N 289/09) (Ú. v. EÚ C 239, 6.10.2009, s. 11).

⁽⁶⁾ Najmä splácané úvery dlžníkom so sídlom v Spoločenstve nezávislých štátov („SNŠ“), litovskú dcérsku spoločnosť, pobočky vo Švédsku a v Nemecku a činnosť v oblasti správy majetku vrátane správy majetku švajčiarskej dcérskej spoločnosti.

⁽⁷⁾ Po rozdelení, ku ktorému došlo 1. augusta 2010, si tzv. zlá banka spočiatku ponechala názov „Parex banka“, ale v máji 2012 zmenila svoj obchodný názov na „AS Reverta“.

- (6) Komisia rozhodnutím z 15. septembra 2010 ⁽⁸⁾ (ďalej len „konečné rozhodnutie o banke Parex“) schválila plán reštrukturalizácie banky Parex na základe záväzkov prijatých orgánmi Lotyšska, ktoré boli predložené 3. septembra 2010.
- (7) Komisia rozhodnutím z 10. augusta 2012 (ďalej len „rozhodnutie o zmene“) ⁽⁹⁾ schválila na žiadosť Lotyšska zmeny troch záväzkov obsiahnutých v konečnom rozhodnutí o banke Parex. Týmto zmenami sa: 1. predĺžila lehota na likvidáciu úverov v SNŠ ⁽¹⁰⁾ do 31. decembra 2014; 2. zvýšila hranica minimálnych požiadaviek na kapitálovú primeranosť banky Citadele na úroveň banky a skupiny a 3. povolil prenos nevyužitých horných hraníc úverovania z minulých rokov pri rešpektovaní pôvodných horných hraníc trhových podielov.
- (8) Komisia konštatuje, že 5. júna 2014 Lotyšsko výnimočne súhlasilo s tým, aby sa toto rozhodnutie prijalo v anglickom jazyku.

1.2. Formálne vyšetrovacie konanie

- (9) Lotyšsko oznámilo 1. októbra 2013 žiadosť o ďalšiu zmenu konečného rozhodnutia o banke Parex, v ktorej požiadalo o predĺženie lehoty na odpredaj činnosť banky Citadele v oblasti správy majetku ⁽¹¹⁾. V priebehu posudzovania tejto žiadosti o zmenu Komisia zistila, že Lotyšsko poskytlo štátnu pomoc banke Parex a banke Citadele nad rámec opatrení pomoci schválených Komisiou.
- (10) V období od [...] ^(*) do 4. marca 2014 došlo medzi Lotyšskom a Komisiou k niekoľkým výmenám informácií v súvislosti s týmito dodatočnými opatreniami pomoci. Lotyšsko poskytlo informácie a dokumenty 30. októbra 2013, 31. januára 2014 a 4. marca 2014 (vrátane revidovaného plánu reštrukturalizácie banky Parex).
- (11) Komisia dostáva od 11. novembra 2013 aj mesačné hlásenia s aktuálnymi informáciami o pokroku Lotyšska pri predaji banky Citadele, postup, ktorý sa začal v októbri 2013.
- (12) Komisia rozhodnutím zo 16. apríla 2014 (ďalej len „rozhodnutie o začatí konania“) ⁽¹²⁾ informovala Lotyšsko, že po preskúmaní informácií poskytnutých zo strany lotyšských orgánov sa rozhodla začať konanie stanovené v článku 108 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „zmluva“). V rozhodnutí o začatí konania Komisia zároveň vyzvala zainteresované strany, aby predložili svoje pripomienky týkajúce sa pomoci. V reakcii na túto výzvu dostala jedno podanie 23. mája 2014.
- (13) Lotyšsko informovalo Komisiu, že z dôvodov naliehavosti výnimočne súhlasí, aby sa toto rozhodnutie prijalo v anglickom jazyku.

2. OPIS

2.1. Zainteresovaný podnik

- (14) Banka Parex bola s celkovými aktívami vo výške 3,4 miliardy LVL (4,9 miliardy EUR) k 31. decembru 2008 druhou najväčšou bankou v Lotyšsku. Banka Parex bola založená v roku 1992. V novembri 2008 Lotyšsko získalo 84,83 % podiel na akciovom kapitáli banky od dvoch najväčších akcionárov za symbolickú celkovú obstarávaciu cenu 2 LVL (približne 3 EUR), čo predstavovalo opatrenie štátnej pomoci schválenej Komisiou v prvom a druhom rozhodnutí o záchrane. Lotyšsko po rekapitalizácii schválenej prostredníctvom rozhodnutí o záchrane ďalej zvýšilo svoju účasť v banke Parex približne na 95 % prostredníctvom kapitálovej injekcie ďalších 140,75 milióna LVL, ktorá sa uskutočnila v máji 2009 a ktorá predstavovala opatrenie schválené Komisiou v treťom rozhodnutí o záchrane.
- (15) V apríli 2009 Európska banka pre obnovu a rozvoj (ďalej „EBOR“) získala 25 % podiel na akciovom kapitáli banky Parex plus jednu akciu. Po rozdelení banky Parex v roku 2010 na „dobrú“ a „zlú“ banku a po následných zmenách v akcionárskej štruktúre sú teraz akcionármi banky Citadele: Lotyšsko (75 %) a EBOR (25 %), kým akcionármi banky Reverta sú: Lotyšsko (84,15 %), EBOR (12,74 %) a menšinoví akcionári (3,11 %).

⁽⁸⁾ Rozhodnutie Komisie 2011/364/EÚ (Ú. v. EÚ L 163, 23.6.2011, s. 28).

⁽⁹⁾ Rozhodnutie Komisie SA.34747 (Ú. v. EÚ C 273, 21.9.2013, s. 1).

⁽¹⁰⁾ To znamená úvery dlžníkom so sídlom v SNŠ.

⁽¹¹⁾ Činnosť v oblasti správy majetku zahŕňa segment správy súkromného kapitálu banky Citadele, dcérske spoločnosti zabezpečujúce správu aktív a spoločnosť AP Anlage & Privatbank AG vo Švajčiarsku.

^(*) Dôverné informácie.

⁽¹²⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 1.

- (16) Podrobný opis banky Parex do dátumu konečného rozhodnutia o banke Parex sa nachádza v odôvodneniach 11 až 15 uvedeného rozhodnutia.

2.2. Opatrenia pomoci schválenej pre banku Citadele a banku Reverta

- (17) Banka Parex bola oprávnená prijať súbor opatrení pomoci schválenej Komisiou v prvom, druhom a treťom rozhodnutí o záchrane (ďalej len „rozhodnutia o záchrane“), ako aj v konečnom rozhodnutí o banke Parex.
- (18) V pláne reštrukturalizácie schválenom Komisiou v konečnom rozhodnutí o banke Parex sa stanovuje, že pomoc na záchranu, ktorá bola predtým schválená Komisiou, bude predĺžená až do konca obdobia reštrukturalizácie a rozdelená medzi banky Citadele a Reverta. V konečnom rozhodnutí o banke Parex bola schválená aj dodatočná pomoc na reštrukturalizáciu banky Reverta a banky Citadele. Stanovuje sa v ňom aj mechanizmus použitia pomoci, ktorá bola predbežne schválená prostredníctvom rozhodnutí o záchrane po rozdelení banky Parex, pokiaľ ide o:
- a) podporu likvidity v podobe štátnych vkladov do banky Citadele, ako aj banky Reverta ⁽¹³⁾;
 - b) štátne záruky za záväzky banky Citadele a banky Reverta ⁽¹⁴⁾;
 - c) štátnu rekapitalizáciu banky Reverta a banky Citadele ⁽¹⁵⁾ a
 - d) opatrenie pre banku Citadele na riešenie problematických aktív ⁽¹⁶⁾.

3. DÔVODY NA ZAČATIE FORMÁLNEHO VYŠETROVACIEHO KONANIA

3.1. Dodatočné opatrenia vykonané Lotyšskom pre banku Parex, banku Citadele a banku Reverta

- (19) Na základe správy dozorného správcu ⁽¹⁷⁾, ktorá bola predložená 29. augusta 2013, a na základe dokumentov a informácií predložených Lotyšskom od októbra 2013 sa ukázalo, že Lotyšsko vykonalo bez predchádzajúceho oznámenia Komisii tieto opatrenia:
- a) 22. mája 2009 Lotyšsko poskytlo banke Parex podriadený úver vo výške 50,27 milióna LVL (kvalifikovaný ako kapitál Tier 2) so splatnosťou sedem rokov, t. j. do 21. mája 2016 (ďalej len „prvé opatrenie“); splatnosť tohto podriadeného úveru presahuje maximálnu päťročnú splatnosť stanovenú v prvom rozhodnutí o záchrane a potvrdenú v konečnom rozhodnutí o banke Parex;
 - b) 27. júna 2013 Lotyšsko predĺžilo banke Citadele splatnosť podriadených úverov vo výške 37 miliónov LVL (z celkovej sumy 45 miliónov LVL vo vlastníctve Lotyšska) o ďalších 18 mesiacov (ďalej len „druhé opatrenie“) ⁽¹⁸⁾; Lotyšsko neoznámilo Komisii toto predĺženie splatnosti podriadených úverov;

⁽¹³⁾ Odôvodnenia 55 až 57 konečného rozhodnutia o banke Parex.

⁽¹⁴⁾ Odôvodnenia 58 až 61 konečného rozhodnutia o banke Parex.

⁽¹⁵⁾ Odôvodnenia 62 až 68 konečného rozhodnutia o banke Parex.

⁽¹⁶⁾ Odôvodnenia 69 až 70 konečného rozhodnutia o banke Parex.

⁽¹⁷⁾ Dozorný správca bol vymenovaný prostredníctvom mandátu, ktorý podpísali banka Reverta, banka Citadele a lotyšské orgány 28. februára 2011. Dozorný správca predložil polročné monitorovacie správy za predchádzajúci semester, z ktorých prvá bola za obdobie končiac sa 31. decembra 2010.

⁽¹⁸⁾ Banka Citadele bola založená 1. augusta 2010 po rozdelení banky Parex. V konečnom rozhodnutí o banke Parex bol schválený prevod všetkých podriadených úverov, ktoré boli predtým poskytnuté banke Parex, na banku Citadele. Lotyšsko neposkytlo banke Parex v čase jej rozdelenia žiadny kapitál Tier 2 a nemohlo by jej ho poskytnúť ani po rozdelení, ako sa ďalej uvádza v odôvodnení 21 rozhodnutia o začatí konania.

Banka EBOR 3. septembra 2009 súhlasila s tým, že bude refinancovať časť podriadeného úveru, ktorý pôvodne poskytlo banke Parex Lotyšsko. K 31. decembru 2009 predstavovali podriadené úvery poskytnuté Lotyšskom banke Parex 37 miliónov LVL, zatiaľ čo podriadený úver, ktorý refinancovala EBOR, predstavoval 13 miliónov LVL.

V čase rozdelenia banky Lotyšsko prevzalo 8 miliónov LVL z 13 miliónov LVL podriadeného úveru vo vlastníctve EBOR. K 1. augustu 2010 bola celková výška podriadených úverov vo vlastníctve Lotyšska 45 miliónov LVL (s rozličnou splatnosťou), kým podriadené úvery vo vlastníctve EBOR predstavovali 5 miliónov LVL.

- c) okrem toho od roku 2011 Lotyšsko poskytlo banke Reverta podporu likvidity vo výške presahujúcej maximálne hranice pre základný a najhorší scenár schválený Komisiou v konečnom rozhodnutí o banke Parex (ďalej len „tretie opatrenie“) ⁽¹⁹⁾.
- (20) Na základe informácií dostupných Komisii v čase rozhodnutia o začatí konania, pokiaľ ide o prvé a druhé opatrenie, mala Komisia vážne pochybnosti, že by tieto opatrenia mohli byť kvalifikované ako zlučiteľné s vnútorným trhom, vzhľadom na to, že:
- a) v pôvodnom posúdení zlučiteľnosti podriadených úverov poskytnutých Lotyšskom bola za nevyhnutné minimum považovaná päťročná splatnosť týchto úverov, preto by sa na tomto základe mohli považovať za zlučiteľné, a
- b) neboli predložené žiadne nové argumenty na odôvodnenie, prečo v skutočnosti bola nevyhnutným minimom dlhšia doba splatnosti.
- (21) Rovnako tak v čase rozhodnutia o začatí konania neboli predložené dostatočné argumenty na preukázanie zlučiteľnosti tretieho opatrenia.
- (22) Z uvedených dôvodov Komisia začala formálne vyšetrovacie konanie podľa článku 13 ods. 1 a článku 4 ods. 4 nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 ⁽²⁰⁾, pokiaľ ide o poskytnutie neoprávnenej pomoci prostredníctvom prvého, druhého a tretieho opatrenia, ktoré sú opísané v odôvodnení 19.

3.2. Porušenie záväzku odpredať činnosť banky Citadele v oblasti správy majetku

- (23) Lotyšsko navyše nedodržalo svoj záväzok, ktorý je zaznamenaný v konečnom rozhodnutí o banke Parex, a to odpredať činnosť banky Citadele v oblasti správy majetku do 30. júna 2013 bez správcu odpredaja alebo do 31. decembra 2013 so správcou odpredaja (ďalej len „štvrté opatrenie“) ⁽²¹⁾. Tento záväzok odpredať činnosť banky Citadele v oblasti správy majetku v uvedených lehotách bol preto porušený.
- (24) V rozhodnutí o začatí konania Komisia dospela k záveru, že porušenie záväzku opísaného v odôvodnení 21 predstavuje zneužitie pomoci. Komisia sa preto rozhodla začať formálne vyšetrovacie konanie týkajúce sa zneužitia pomoci podľa článku 16 nariadenia (ES) č. 659/1999.

4. PRIPOMIENKY ZAJAINTERESOVANÝCH STRÁN

- (25) Po oznámení rozhodnutia o začatí konania Komisia dostala pripomienky od jednej osoby, ktorá neposkytla prvky na preukázanie, že je zainteresovanou stranou, t. j. stranou, ktorej *vlastné* záujmy by mohli byť dotknuté opatrením (napríklad konkurenti alebo obchodné združenia ⁽²²⁾), ani že koná v mene zainteresovanej strany.
- (26) Doručené pripomienky sa týkali údajnej nezákonnosti zahrňajúcej banku Parex a netýkali sa prvého, druhého ani tretieho opatrenia, ktoré boli zavedené Lotyšskom pre banku Parex, banku Citadele a banku Reverta, ako ani štvrtého opatrenia. Pripomienky sa v podstate týkali skutočností a informácií, ktoré neboli priamo relevantné pre presadzovanie pravidiel štátnej pomoci v príslušnom prípade. Na účely posúdenia vykonaného v tomto rozhodnutí boli preto zaevidované a považujú sa za všeobecné trhové informácie.

5. PRIPOMIENKY LOTYŠSKA KU KONANIU VO VECI FORMÁLNEHO ZISŤOVANIA

- (27) V nadväznosti na rozhodnutie o začatí konania Lotyšsko predložilo 26. mája 2014 pripomienky, v ktorých reagovalo na pochybnosti vyjadrené Komisiou, pokiaľ ide o zlučiteľnosť prvého, druhého a tretieho opatrenia, ako aj pokiaľ ide o porušenie záväzku odpredať činnosť banky Citadele v oblasti správy majetku.

⁽¹⁹⁾ Podrobnejšie informácie sú uvedené v odôvodnení 21 rozhodnutia o začatí konania.

⁽²⁰⁾ Nariadenie Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. ES L 83, 27.3.1999, s. 1).

⁽²¹⁾ Pozri odôvodnenie 73 konečného rozhodnutia o banke Parex.

⁽²²⁾ Pozri článok 1 písm. h) nariadenia (ES) č. 659/1999.

- (28) Lotyšsko predložilo 30. mája 2014 aj aktualizovaný plán reštrukturalizácie, v ktorom sú zahrnuté informácie a kompenzačné opatrenia uvedené v oddieloch 5.1 až 5.5 tohto rozhodnutia.
- (29) Na základe žiadosti Komisie o poskytnutie informácií Lotyšsko predložilo 23. júna 2014 ďalšie prvky týkajúce sa druhého opatrenia.

5.1. Pôvodná splatnosť podriadených úverov, ktoré presahujú lehoty uvedené v rozhodnutiach o záchrane a v konečnom rozhodnutí o banke Parex (prvé opatrenie)

- (30) Lotyšsko vo svojich pripomienkach z 26. mája 2014 tvrdí, že prijatie prvého opatrenia bolo nevyhnutné na to, aby banka Parex splnila platné regulačné požiadavky na solventnosť a aby sa tak predišlo bezprostrednému kolapsu krehkého, značne prepojeného a vzájomne závislého bankového systému v Lotyšsku.
- (31) Lotyšsko tvrdí, že v čase prijatia prvého rozhodnutia o záchrane mali lotyšské orgány len obmedzené informácie o skutočnej finančnej situácii banky Parex a o kvalite jej aktív. Lotyšsko sa preto vo svojej prvej žiadosti Komisii o schválenie opatrení štátnej pomoci zaviazalo poskytnúť podriadené úvery s päťročnou splatnosťou, keďže táto splatnosť sa požadovala za minimálnu pre podriadené úvery, aby sa kvalifikovali ako kapitál Tier 2 v súlade s príslušnými ustanoveniami lotyšského práva.
- (32) Lotyšsko ďalej uvádza, že s cieľom lepšie zhodnotiť finančnú situáciu banky Parex poverilo spoločnosť PricewaterhouseCoopers vykonaním hĺbkovej analýzy v banke Parex, ktorá bola dokončená 26. januára 2009, t. j. po prijatí prvého rozhodnutia o záchrane.
- (33) Lotyšsko zároveň zdôrazňuje skutočnosť, že situácia na trhu v období rokov 2008 – 2009 bola veľmi dynamická a kvalita úverov sa zhoršovala rýchlejšie, než sa očakávalo. Táto zhoršujúca sa situácia sa premietla v troch rozhodnutiach, ktoré v jej dôsledku prijala Komisia na záchranu banky Parex, pričom Lotyšsko predložilo niekoľko verzií plánu reštrukturalizácie banky Parex, z ktorých posledná bola oznámená 11. mája 2009 (ďalej len „plán reštrukturalizácie z roku 2009“).
- (34) Lotyšsko v tejto súvislosti vysvetľuje, že predpoklady a prognózy obsiahnuté v rozhodnutiach o záchrane sa rýchlo stali neaktuálnymi vzhľadom na rýchle zmeny hospodárskeho prostredia, najmä v dôsledku celosvetovej finančnej krízy a poklesu dôvery trhu v banku Parex. Lotyšsko tak dospelo k záveru, že päťročná splatnosť podriadených úverov, ktoré poskytlo banke Parex, nebude už dostatočná na účel stabilizácie krehkého lotyšského bankového systému. Skutočne sa ukázalo, že banka Parex, ktorá bola v tom čase systémovou bankou, potrebuje získať podriadené úvery so splatnosťou dlhšou než päť rokov, aby spĺňala požiadavky na solventnosť, a najmä aby dodržala platné požiadavky na kapitálovú primeranosť.
- (35) Podľa regulačného rámca (na základe noriem Bazilej II ⁽²³⁾), ktorý sa vzťahoval na banku Parex v čase poskytnutia podriadených úverov, by sa ako kapitál Tier 2 kvalifikovalo len 80 % z päťročných úverov vo výške 50,27 milióna LVL (t. j. len 40,22 milióna LVL). Na regulačné účely bolo najmä potrebné každoročne uplatniť na sumu podriadených úverov faktor kumulatívnej zľavy (alebo amortizácie) na zohľadnenie klesajúcej hodnoty týchto nástrojov ako pozitívnej zložky regulačného kapitálu. V dôsledku toho na účel kapitálovej primeranosti je na začiatku päťročného úveru oprávnených len 80 % jeho sumy, na začiatku druhého roka 60 % jeho sumy atď.
- (36) Lotyšsko ďalej odôvodňuje toto tvrdenie prostredníctvom porovnávacích výpočtov z ktorých vyplýva, že ak by Lotyšsko poskytlo podriadené úvery len na obdobie piatich rokov, tieto úvery by sa v čase svojho vzniku nekvalifikovali v plnej výške ako kapitál Tier 2.
- (37) Nastavenie splatnosti podriadených úverov, ktoré Lotyšsko poskytlo banke Parex, na sedem rokov sa ukázalo ako nevyhnutné na to, aby bolo možné kvalifikovať ako kapitál Tier 2 celú sumu podriadených úverov poskytnutých štátom vo výške 50,27 milióna LVL v období rokov 2009 – 2010 s cieľom umožniť banke Parex splniť cieľový ukazovateľ kapitálovej primeranosti. V tabuľke 1 sú uvedené sumy oprávneného kapitálu Tier 2 vo vlastníctve banky Parex na konci každého roka na základe obdobia trvania podriadeného úveru vo výške 50,27 milióna LVL, ktorý jej bol poskytnutý v máji 2009.

⁽²³⁾ Bazilej II je bežný názov pre Medzinárodnú konvergenciu merania kapitálu a kapitálových noriem: revidovaný rámec, rámec ktorým sa vymedzuje súbor noriem na stanovenie minimálnych kapitálových požiadaviek pre bankové organizácie, vypracovaný Bazilejským výborom pre bankový dohľad, skupinou centrálnych bánk a orgánmi bankového dohľadu v rámci skupiny G-10, ktorá vypracovala prvú normu v roku 1988.

Tabuľka 1

Obdobie trvania podriadeného úveru poskytnutého v máji 2009 a jeho kvalifikácia ako kapitál Tier 2 (v mil. LVL)

Splatnosť	2009	2010	2011
5-ročný úver	40,22	30,16	20,11
6-ročný úver	50,27	40,22	30,16
7-ročný úver	50,27	50,27	40,22
8-ročný úver	50,27	50,27	50,27

- (38) Lotyšsko vysvetľuje, že 9. júna 2009 spoločnosť Nomura International (ktorú Lotyšsko vymenovalo v marci 2009, aby zorganizovala predaj banky Parex) predložila lotyšským orgánom stratégiu predaja banky Parex s veľmi agresívnym časovým harmonogramom, v ktorom sa plánovalo skončenie procesu predaja v roku 2010. Preto bolo nutné, aby banka Parex zostala plne v súlade s platnými požiadavkami na kapitál minimálne do konca roka 2010.
- (39) A napokon Lotyšsko tvrdí, že ak by splatnosť podriadeného úveru bola len päť rokov, plán reštrukturalizácie z roku 2009 by zahŕňal ďalšie opatrenia zamerané na iné spôsoby posilnenia kapitálovej primeranosti banky (napr. zvýšenie úrovne vlastného imania, okamžité predĺženie splatnosti podriadených úverov atď.). Bez týchto opatrení by vkladatelia boli ponechaní bez ochrany a stabilita lotyšského finančného systému by bola významne ohrozená.

5.2. Neoznámené predĺženie splatnosti podriadených úverov (druhé opatrenie)

- (40) Pokiaľ ide o druhé opatrenie, Lotyšsko tvrdí, že ďalšie predĺženie splatnosti podriadeného úveru bolo nutné kvôli regulačným zmenám, ku ktorým došlo v roku 2013. Konkrétne 1. marca 2013 Komisia pre finančný a kapitálový trh Lotyšska („FCMC“) informovala banku Citadele, že je potrebné, aby ukazovateľ kapitálovej primeranosti skupiny dosiahol do konca roka 2013 minimálne 10 % v absolútnom vyjadrení, keďže odporúčaný ukazovateľ na riešenie súčasných a potenciálnych rizík bol [...]. Pred marcom 2013 bol minimálny požadovaný ukazovateľ kapitálovej primeranosti 8,4 %.
- (41) Lotyšsko tvrdí, že druhé opatrenie bolo prijaté v dobrej viere, pretože lotyšské orgány sa domnievali, že toto opatrenie bolo v súlade so zásadou súkromného investora v trhovom hospodárstve, a pretože nespôsobovalo štátu majetkovú ujmu.
- (42) Lotyšsko ďalej vyhlasuje, že v čase prijatia druhého opatrenia sa spolu s bankou Citadele v dobrej viere domnievali, že možnosť predĺžiť splatnosť predmetného podriadeného úveru bola ustanovená v príslušných rozhodnutiach Komisie a v pláne reštrukturalizácie.
- (43) Lotyšsko tvrdí, že každý investor v trhovom hospodárstve, ktorý by bol v postavení majoritného akcionára banky Citadele, by vynaložil maximálne úsilie na udržanie – v najvyššej možnej miere – hodnoty svojej investície a mal by tendenciu prijať a vykonať potrebné opatrenia na zabránenie zníženiu účtovnej hodnoty svojho podielu v dôsledku neplnenia kapitálových požiadaviek zo strany banky. Keby banka Citadele nespĺňala prísnejšie požiadavky na kapitálovú primeranosť, ktoré v tom čase zaviedla Komisia pre finančný a kapitálový trh Lotyšska, bola by ohrozená jej stabilita, životaschopnosť a predajnosť, čo by v konečnom dôsledku ovplyvnilo možnosť jej predaja za dobrých finančných podmienok.
- (44) Lotyšsko predkladá aj kontrafaktuálny scenár, v ktorom sa druhé opatrenie neposkytlo. Podľa tohto kontrafaktuálneho scenára by odporúčaný kapitálový ukazovateľ nebol splnený, pretože ukazovateľ kapitálovej primeranosti k 31. decembru 2013 by bol nižší ako 9,3 %, pričom minimálna požiadavka bola 10 %.

- (45) Lotyšsko navyše tvrdí, že alternatívne opatrenia na posilnenie kapitálovej primeranosti banky Citadele (t. j. zvýšenie kapitálu alebo vydanie nových podriadených úverov) neboli možné. Konkrétne uvádza, že v roku 2013 by pre banku Citadele bolo nemožné získať podriadené úvery od investorov (tretích strán) vzhľadom na záväzok lotyšských orgánov odpredať banku Citadele v krátkom čase (t. j. do 31. decembra 2014). Neistota týkajúca sa potenciálneho nadobúdateľa a jeho budúcej stratégie by podnietila poskytovateľov podriadených úverov, aby požadovali opciu na predaj akéhokoľvek poskytnutého podriadeného úveru pre banku Citadele (doložku o zmene vlastníka a kontroly) ⁽²⁴⁾. Reálne by to znamenalo, že skutočná splatnosť takýchto podriadených úverov v čase ich vydania by sa považovala za kratšiu než päť rokov, a tieto úvery by preto neboli kvalifikované ako kapitál Tier 2.
- (46) V reakcii na žiadosť o informácie Komisie o tom, či Lotyšsko oslovilo EBOR v súvislosti s možným predĺžením splatnosti podriadených úverov, ktoré EBOR poskytla banke Citadele, lotyšské orgány poskytli odpoveď 23. júna 2014. Vo svojej odpovedi potvrdzujú, že pred poskytnutím druhého opatrenia nepožiadali EBOR, aby navrhla predĺženie splatnosti podriadených úverov, ktoré boli v jej vlastníctve. V tejto súvislosti opätovne zdôraznili, že druhé opatrenie muselo byť prijaté, aby sa zabránilo hroziacemu porušeniu nových, prísnejších kapitálových požiadaviek zo strany banky Citadele.
- (47) Lotyšsko tvrdí, že muselo bezodkladne pristúpiť k predĺženiu splatnosti podriadeného dlhu, ktorý vlastnilo v banke Citadele, a že nerokovalo o porovnateľnom predĺžení v súvislosti s podriadeným dlhom, ktorý vlastnila EBOR.
- (48) Lotyšsko tvrdí, že jeho rozhodnutie bolo formované týmito tromi bodmi:
- a) Nutnosť účinne riešiť hroziace porušenie nových kapitálových požiadaviek: Banka Citadele vypočítala svoje potreby týkajúce sa kvalifikovania kapitálu Tier 2 a dospela k záveru, že na rozdiel od prijatia druhého opatrenia, ktoré by zahŕňalo predĺženie splatnosti o 18 mesiacov, akákoľvek prípadná zmena splatnosti podriadeného dlhu, na ktorom sa podieľala aj EBOR, by si vyžadovala podstatne dlhšie predĺženie. Tento rozdiel bol spôsobený tým, že istina tohto úveru bola nižšia, a preto jej vplyv na kapitálovú pozíciu banky Citadele by bol výrazne nižší. Lotyšsko takisto uvádza, že predĺženie splatnosti podriadeného dlhu voči EBOR by predpokladalo rokovania s EBOR v tejto súvislosti. Okrem toho vzhľadom na rozdiely, pokiaľ ide o rozhodné právo a vzhľadom na celkovú požadovanú právnu štruktúru, ktorá by musela byť zavedená, predĺženie splatnosti podriadeného úveru, na ktorom sa podieľala aj EBOR, pri súčasnom predĺžení splatnosti časti podriadeného dlhu vo vlastníctve samého Lotyšska by si vyžadovalo komplikované právne úpravy.
 - b) Lotyšsko zdôrazňuje, že v čase predĺženia splatnosti zvažilo aj tú skutočnosť, že predĺženie splatnosti podriadeného dlhu vo vlastníctve EBOR by sťažilo predaj banky Citadele, pretože v čase predaja by existovalo viacero vzájomne prepojených zmlúv o podriadenom dlhu. Domnievalo sa, že takáto možnosť by skomplikovala predaj banky Citadele, pretože by mohla mať dosah na podmienky uzatvorenia predaja a pravdepodobne by mohla zvýšiť príslušné transakčné náklady.
 - c) Lotyšsko ďalej uvádza, že postavenie EBOR voči banke Citadele by tiež mohlo skomplikovať rozhodnutie EBOR o súhlase s predĺžením splatnosti. Vo svojom podaní z 23. júna 2014 Lotyšsko uvádza, že bolo pevne presvedčené, že EBOR by v zásade bola ochotná súhlasiť s predĺžením splatnosti príslušného nástroja. Zároveň však tiež uznáva, že postavenie EBOR bolo odlišné od postavenia Lotyšska v tom, že Lotyšsko bolo majoritným akcionárom banky Citadele a v tomto postavení mohlo uplatňovať rozhodujúci vplyv na proces predaja a rokovať s uchádzačmi o rozličných možnostiach, pokiaľ ide o splatenie podriadených úverov. Lotyšsko preto uznalo, že chýbajúca kontrola zo strany EBOR nad predajom banky Citadele by mohla predstavovať prekážku predĺženiu splatnosti príslušného úveru alebo by v každom prípade viedla k zdĺhavým rokovaniam.

5.3. Pokiaľ ide o neoznámenú podporu likvidity poskytnutú banke Reverta (tretie opatrenie)

- (49) Lotyšsko a banka Reverta uznávajú, že od decembra 2010 podpora likvidity poskytnutá Lotyšskom banke Parex (a neskôr banke Reverta) prekročila povolený strop likvidity stanovený v odôvodnení 55 konečného rozhodnutia o banke Parex. V rozhodnutí o začatí konania sa uvádza, že nesplatená podpora likvidity pre banku Reverta k 31. decembru 2013 predstavovala 362,52 milióna LVL, čo znamenalo prekročenie stropu likvidity, ktorý bol stanovený vo výške 307 miliónov LVL pre „najhorší“ scenár, o 55,52 milióna LVL.

⁽²⁴⁾ T. j. opcia, ktorá dáva držiteľovi podriadeného dlhu právo požadovať, aby banka spätne odkúpila svoj dlh v prípade zmeny ovládajúcich akcionárov banky od času vydania dlhového nástroja.

- (50) Lotyšsko namieta, že Komisia v konečnom rozhodnutí o banke Parex pôvodne schválila konverziu podpory likvidity pre banku Parex vo výške 218,7 milióna LVL na kapitál. Táto suma, ktorá mala byť premenená na kapitál, bola neskôr znížená v rozhodnutí o zmene na 118,7 milióna LVL. Keby bola na kapitál premenená podpora likvidity vo výške 118,7 milióna LVL, podpora likvidity by sa znížila a bola by v súlade s povolenými stropmi. V skutočnosti však z podpory likvidity vo výške 118,7 milióna LVL bolo na kapitál premenených len 49,5 milióna LVL. Lotyšsko predkladá túto okolnosť ako hlavnú príčinu nadmernej úrovne likvidity.
- (51) Lotyšsko okrem toho tvrdí, že nadmerná podpora bola spôsobená aj oneskorením v tvorbe peňažných prostriedkov oproti miere tvorby peňažných prostriedkov predpokladanej v čase konečného rozhodnutia o banke Parex. Nedisciplinovaní dlžníci oddaľovali splácanie dlhov, čo spôsobovalo oneskorenie návratnosti hotovosti asi o dva roky. Lotyšsko sa domnieva, že tento jav je dočasný, a očakáva, že nadmerná podpora likvidity sa skončí v rokoch 2015 – 2016.
- (52) Napriek tomu Lotyšsko a banka Reverta uznávajú odchýlku od schválených súm pomoci, ktorá bola spôsobená ťažkosťami, s ktorými sa stretli pri náležitom pridelovaní štátnej pomoci na oprávnenú podporu likvidity a na kapitálové vklady po prijatí rozhodnutia o zmene.
- (53) Lotyšské orgány ďalej vysvetľujú, že na to, aby si banka Parex (v súčasnosti banka Reverta) udržala bankovú licenciu, by do nej Lotyšsko muselo vložiť väčší kapitál, než sa pôvodne plánovalo (minimálna úroveň požadovaného kapitálu podľa pravidiel solventnosti bola v skutočnosti vyššia než maximálna kapitálová podpora vo výške 218,7 milióna LVL schválená v konečnom rozhodnutí o banke Parex). Na základe pôvodného plánu reštrukturalizácie predloženého Komisii by ekonomická hodnota realizovaná z predaja aktív a konverzie 218,7 milióna LVL bola pre banku Parex (Reverta) nedostatočná na splnenie regulačných požiadaviek kapitálovej primeranosti.
- (54) Aby si banka Parex (Reverta) udržala licenciu, bol preto potrebný ďalší kapitál. Po odobraní bankovej licencie bola výška dodatočnej pomoci obmedzená na sumu potrebnú na postup ukončenia činnosti banky.
- (55) Podľa Lotyšska po 31. decembri 2011 už nebolo potrebné premeniť ďalšiu podporu likvidity na kapitál, pretože banke Reverta bola odňatá banková licencia. Lotyšsko oznámilo Komisii svoj plán nepremeniť po 31. decembri 2011 podporu likvidity na kapitál v rámci výmeny informácií, ktorá predchádzala prijatiu rozhodnutia o zmene, aj keď nepotvrdilo svoj zámer skutočne tak urobiť, a výslovne neuviedlo ani Komisii neoznámilo technické dôsledky neuskutočnenia tejto premeny. Lotyšsko najmä neuviedlo, že v dôsledku neuskutočnenia premeny na kapitál sa suma finančných prostriedkov, ktoré už boli poskytnuté ako podpora likvidity, neznížila tak rýchlo, ako sa to požadovalo v konečnom rozhodnutí o banke Parex.
- (56) Keďže k 31. decembru 2011 bolo z podpory likvidity skutočne premenených na kapitál len 49,5 milióna LVL a 69,2 milióna LVL z podpory likvidity nebolo premenených na kapitál, úroveň podpory likvidity zostala vyššia, než bola schválená, a to približne o rovnakú sumu.
- (57) Zachovanie podpory likvidity a neuskutočnenie jej premeny na kapitál bolo preto podľa Lotyšska najmenej zložité opatrenie pre lotyšské orgány, ktorým sa v skutočnosti znižuje štátna pomoc na nevyhnutné minimum.
- (58) Lotyšsko a banka Reverta potvrdzujú, že banka Reverta už nepotrebuje „nové peniaze“. Vzhľadom na nižšiu sumu podpory likvidity premenenej na kapitál Lotyšsko očakáva, že banka Reverta si zachová podporu likvidity vo výške [300 – 350] miliónov LVL na konci roka 2014, [250 – 300] miliónov LVL na konci roka 2015 a [200 – 250] miliónov LVL na konci rokov 2016 a 2017 (pri likvidácii banky Reverta). Táto podpora likvidity bude preto podľa Lotyšska vyššia než pôvodne schválený strop, pretože: i) na kapitál bola premenená menšia podpora likvidity a ii) očakáva sa, že útlmové činnosti banky Reverta prinesú menšie peňažné príjmy, než bolo pôvodne plánované.
- (59) V nadväznosti na novú prognózu peňažných tokov, v ktorej sú zohľadnené problémy s návratnosťou aktív, Lotyšsko očakáva, že banka Reverta bude mať na konci procesu likvidácie (k 31. decembru roku 2017) zápornú kapitálovú pozíciu vo výške [250 – 300] miliónov LVL.

5.4. Závazok odpredať činnosť v oblasti správy majetku (štvrté opatrenie)

- (60) Lotyšsko začalo proces predaja banky Citadele v roku 2011, aby dodržalo záväzky, na ktoré sa zaviazalo a ktoré boli zaznamenané v konečnom rozhodnutí o banke Parex. Prvý pokus o predaj urobila spoločnosť Nomura International ako poradca, ale vzhľadom na značnú nestabilitu v eurozóne spôsobenú hospodárskou a finančnou krízou v Grécku, ako aj kolapsom banky Snoras v Litve a Krajbanky v Lotyšsku tento pokus nebol úspešný.

- (61) Lotyšsko si okrem toho vo februári 2013 objednalo osobitný posudok nezávislého znalca [...], ktorý sa týkal okrem iného vplyvu predaja činnosti v oblasti správy majetku k dátumu uvedenému v záväzkoch. Znalec preukázal, že hodnota dvoch samostatných subjektov (činnosť v oblasti správy majetku a zostávajúca časť banky Citadele) bola nižšia než hodnota banky Citadele ako celku. V dôsledku toho by zbavenie banky Citadele činnosti v oblasti správy majetku znížilo jej účtovnú hodnotu, a tým by sa znížila hodnota pre akcionárov. Znalec prostredníctvom rozličných predpokladov preukázal, že bez činnosti v oblasti správy majetku „by prevádzkový zisk banky prudko klesol, [...]“ a že jej [...] by sa zhoršila.
- (62) Na základe tohto znaleckého posudku by podľa Lotyšska odpredaj činnosti v oblasti správy majetku oddelene od zvyšku banky Citadele v roku 2013 zhoršil životaschopnosť banky Citadele a v konečnom dôsledku jej predajnosť. Tým by sa výrazne znížila schopnosť banky prilákať súkromné subjekty, aby do nej investovali za primeranú cenu. V roku 2013 sa preto začal druhý proces predaja celej banky Citadele s pomocou spoločností Sociétés Générales a Linklaters LLP ako externými poradcami. V súčasnosti sa zvažujú dva spôsoby predaja, a to fúzia a akvizícia (ďalej len „M&A“) alebo prvotná verejná ponuka (ďalej len „IPO“).

5.5. Kompenzačné opatrenia navrhnuté Lotyšskom

- (63) S cieľom zabezpečiť zlučiteľnosť s vnútorným trhom podľa pravidiel Únie pre štátnu pomoc, pokiaľ ide o opatrenia dodatočnej pomoci, ktorú poskytlo Lotyšsko banke Parex, banke Citadele a banke Reverta prostredníctvom prvého, druhého a tretieho opatrenia, ako aj neuskutočnenie odpredaja činnosti banky Citadele v oblasti správy majetku v stanovenej lehote (štvrté opatrenie), Lotyšsko navrhlo rad záväzkov, ktoré sú uvedené v odôvodneniach 64 až 73.

5.5.1. Lehota na predaj banky Citadele a odpredaj činnosti v oblasti správy majetku

- (64) Lotyšsko a banka Citadele sa zaväzujú vynaložiť maximálne úsilie, aby čo najskôr, a v každom prípade pred [...], získali záväzné ponuky na predaj celého podielu Lotyšskej republiky v banke Citadele (vrátane činnosti v oblasti správy majetku). Tento predaj sa ukončí najneskôr do [...]. Rozhodnutie o vhodnej štruktúre transakcie a metóde predaja (napr. obchodný predaj alebo IPO) sa ponecháva na zváženie Lotyšskej republiky (a jej poradcov), pokiaľ Lotyšská republika v konečnom dôsledku odpredá celý svoj podiel v banke Citadele najneskôr do [...]. V prípade IPO sa Lotyšská republika zaväzuje, že sa s Komisiou pre finančný a kapitálový trh Lotyšska dohodne na záväznom prospekte do [...].
- (65) Lotyšsko a banka Citadele sa tiež zaväzujú, že bude vymenovaný správca odpredaja v prípade, ak do [...] nebudú doručené žiadne záväzné ponuky, alebo – v prípade IPO s rovnakým cieľom – nebude dohodnutý prospekt s Komisiou pre finančný a kapitálový trh Lotyšska. V takom prípade Lotyšská republika podnikne kroky potrebné na zabezpečenie vymenovania správcu odpredaja a začatie jeho činnosti k [...]. Rozumie sa, že ako správca odpredaja k [...] by mohol byť vymenovaný aj finančný poradca pre predaj banky Citadele. Ak bude vymenovaný správca odpredaja, Lotyšsko a banka Citadele sa zaväzujú prijať záväzné ponuky, ktoré budú pre všetky zúčastnené strany neodvolateľné, do [...] a uzavrieť záväznú a neodvolateľnú zmluvu o predaji celého podielu Lotyšskej republiky v banke Citadele do [...], pričom tento predaj sa ukončí najneskôr do [...].
- (66) Lotyšsko a banka Citadele sa ďalej zaväzujú, že k [...] banka Citadele [...] novú činnosť a zostávajúce činnosti banky Citadele budú [...], ak Lotyšská republika neuzatvorí do [...] záväznú a neodvolateľnú zmluvu, ktorou sa zabezpečí uzavretie predaja celého podielu Lotyšskej republiky v banke Citadele do [...] alebo ak IPO neumožní Lotyšskej republike predat celý jej podiel v banke Citadele do [...].
- (67) Lotyšsko a banka Citadele sa zaväzujú uzavrieť kúpno-predajnú transakciu na predaj celého podielu Lotyšskej republiky v banke Citadele do [...]. Ak sa predaj tohto podielu neukončí do [...], zaväzujú sa, že banka Citadele [...] novú činnosť a zostávajúce činnosti banky Citadele budú [...].
- (68) Ak banka Citadele je [...] v ktorejkoľvek z udalostí uvedených v odôvodneniach 64 až 67, ktorékoľvek časti činnosti banky Citadele, o ktoré prejavia záujem tretie strany, môžu byť predané a Lotyšská republika a/alebo banka Citadele ich takúto tretiu stranu previesť (bez toho, aby boli dotknuté zásady [...] a bez akejkoľvek novej štátnej pomoci).

5.5.2. Ďalšie zníženie výšky povolených kapitálových vkladov

- (69) Pokiaľ ide o banku Reverta, rozhodnutím o zmene sa schvaľuje konverzia štátnych vkladov a úrokov (podpora likvidity) na kapitál pre celkovú sumu vo výške 118,7 milióna LVL. Pretože dosiaľ bolo z podpory likvidity premenených na kapitál len 49,5 milióna LVL, Lotyšsko navrhuje, aby sa okamžite a trvalo znížila maximálna celková suma kapitálu, ktorý môže Lotyšsko poskytnúť banke Reverta, z pôvodných 118,7 milióna LVL na 49,5 milióna LVL.

5.5.3. Závazok posilniť opatrenia zamerané na rozdelenie bremena tým, že sa zabráni akýmkoľvek tokom hotovosti v prospech predošlých podriadených veriteľov banky Reverta

- (70) Lotyšsko uznáva, že je nevyhnutné posilniť opatrenia zamerané na rozdelenie bremena, aby sa zabezpečila zlučiteľnosť prvého, druhého a tretieho opatrenia s vnútorným trhom. Týmto opatreniami by sa okrem iného zabezpečilo, že žiadne tretie strany by neoprávnene nevyužívali výhody z dodatočnej štátnej pomoci poskytnutej banke Reverta a banke Citadele.
- (71) Lotyšsko sa na tento účel zaväzuje posilniť predchádzajúce záväzky týkajúce sa rozdelenia bremena tým, že zachráni pomocou vnútorných zdrojov bývalých väčšinových akcionárov banky Parex, ich pridružené podniky a ostatných veriteľov (ďalej len „predošlí podriadení veritelia“), ktorí banke poskytli podriadené úvery (ďalej len „predošlé podriadené úvery“).
- (72) Banka Reverta prekročila výšku likvidity schválenú v konečnom rozhodnutí o banke Parex sčasti kvôli vyplateniu úrokov z predošlých podriadených úverov. Ak by banka Reverta tieto úroky nevyplatila alebo ak by boli predošlé podriadené úvery odpísané ihneď po prijatí konečného rozhodnutia o banke Parex, Lotyšsko by možno nemuselo vykonať prvé, druhé ani tretie opatrenie v takom rozsahu, v akom boli tieto opatrenia skutočne vykonané.
- (73) Na základe uvedeného Lotyšsko ponúka objasniť a posilniť svoje záväzky, pokiaľ ide o istinu a úroky splatné v súvislosti s predošlými podriadenými úvermi, takto:
- a) Banka Citadele a banka Reverta (predtým banka Parex), ako aj ich pridružené podniky nevyplatia žiadne úroky, dividendy ani kupóny z existujúcich kapitálových nástrojov (vrátane prioritných akcií, prioritných akcií triedy B a nástrojov vyššej a nižšej úrovne Tier 2) (či už splatné, alebo pripísané) žiadnym podriadeným veriteľom ani akcionárom, ktorými nie je striktné lotyšský štát ani EBOR, ani voči nim neuplatnia žiadne práva z kúpnych opcií vo vzťahu k uvedeným nástrojom, pokiaľ a kým štátna pomoc banke Reverta a/alebo banke Citadele nebude splatená v plnej výške a pokiaľ im nevznikne zákonná povinnosť tak urobiť. Ak takéto zákonné povinnosti existujú, Lotyšsko sa zaväzuje čo najskôr ich odstrániť (a v každom prípade najneskôr do 30. apríla 2015).
 - b) Lotyšsko sa ďalej zaväzuje, že nesplatí žiadnu pohľadávku (istinu) z predošlých podriadených úverov (pokiaľ a kým nebude štátna pomoc banke Reverta/Citadele splatená v plnej výške), ktorá bude buď:
 - i) predmetom záväzného príkazu, na základe ktorého nie sú splatné žiadne platby podľa predošlých podriadených úverov, alebo
 - ii) premenená na kapitál Tier 1 bez hlasovacích práv, alebo
 - iii) odpísaná,v rozsahu potrebnom na pokrytie záporných čistých aktív banky Reverta a za predpokladu, že je k dispozícii právny základ.
 - c) Lotyšsko prijme všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie, že všetky právne predpisy potrebné na splnenie uvedených záväzkov budú zavedené najneskôr do 30. apríla 2015.

5.6. Reakcia Lotyšska na pripomienky tretích strán

- (74) Lotyšsko predložilo 6. júna 2014 svoju odpoveď vo vzťahu k pripomienkam tretích strán, ktoré boli doručené Komisii. Lotyšsko tvrdí, že tvrdenia uvedené v predložených pripomienkach sú nepodložené a nie sú relevantné vo vzťahu k rozhodnutiu o začatí konania. Lotyšsko odmieta tvrdenia tretej strany a žiada Komisiu, aby ich nebrala do úvahy.

6. POSUDZOVANIE

6.1. Existencia štátnej pomoci v nadväznosti na nové opatrenia

- (75) Podľa článku 107 ods. 1 zmluvy pomoc poskytovaná členským štátom alebo akoukoľvek formou zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.
- (76) Na to, aby sa opatrenie považovalo za štátnu pomoc, musia byť splnené tieto tri podmienky: a) opatrenie musí byť financované zo štátnych prostriedkov; b) musí poskytnúť selektívne zvýhodnenie, ktoré zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru; c) opatrenie musí narúšať hospodársku súťaž alebo hroziť narušením hospodárskej súťaže a musí byť schopné ovplyvňovať obchod medzi členskými štátmi.

6.1.1. Prvé opatrenie

- (77) Skutočnosť, že poskytnutie podriadených úverov banke Parex zo strany Lotyšska znamenalo štátnu pomoc, bola preukázaná v prvom rozhodnutí o záchrane, keď Komisia schválila vydanie podriadeného dlhu s päťročnou splatnosťou ako opatrenie pomoci zlučiteľné s vnútorným trhom. Komisia v tom čase rozhodla, že súkromný investor v trhovom hospodárstve by neposkytol podriadený dlh s päťročnou splatnosťou ⁽²⁵⁾.
- (78) Podriadené úvery, ktoré v skutočnosti Lotyšsko poskytlo banke Parex, boli totožné s opatrením, ktoré bolo schválené Komisiou, s výnimkou toho, že mali dlhšiu splatnosť, čo vytváralo ďalšiu výhodu pre banku Parex.
- (79) Podriadený dlh so sedemročnou splatnosťou by poskytol dlžníkovi väčšiu výhodu než podriadený dlh s päťročnou splatnosťou, pretože riziko investora vo vzťahu k akejkoľvek poskytnutej investícii sa zvyšuje s predlžujúcou sa splatnosťou danej investície. Pri poskytnutí podriadeného dlhu so splatnosťou sedem rokov by bolo ešte menej pravdepodobné, že súkromný investor v trhovom hospodárstve by poskytol podriadený dlh za takýchto rozšírených podmienok, než že by poskytol podriadený dlh so splatnosťou päť rokov. Dlhšia splatnosť podriadeného dlhu preto predstavovala ďalšiu výhodu pre banku Parex v porovnaní s formou podriadeného dlhu, ktorý bol schválený v rozhodnutiach o záchrane a v konečnom rozhodnutí o banke Parex. Keďže splnenie všetkých ďalších požiadaviek na štátnu pomoc bolo preukázané už v prvom rozhodnutí o záchrane, prvé opatrenie predstavuje dodatočnú štátnu pomoc.

6.1.2. Druhé opatrenie

- (80) Lotyšsko predĺžilo 27. júna 2013 banke Citadele splatnosť podriadených úverov vo výške 37 miliónov LVL (z celkovej sumy 45 miliónov LVL v tom čase vo vlastníctve Lotyšska) o ďalších 18 mesiacov.
- (81) V rozhodnutí o začatí konania Komisia na základe absencie ďalších argumentov usúdila, že súkromný investor v trhovom hospodárstve by takéto predĺženie splatnosti neposkytol, pretože by predstavovalo ďalšie riziká v porovnaní s formou podriadených úverov, ktoré už existovali. Komisia preto usúdila, že dlhšia splatnosť podriadeného dlhu predstavovala ďalšiu výhodu poskytnutú štátom banke Citadele v porovnaní s formou podriadeného dlhu, ktorý bol schválený v rozhodnutiach o záchrane a v konečnom rozhodnutí o banke Parex, a teda dodatočnú pomoc.
- (82) Lotyšsko tvrdí, že investor v trhovom hospodárstve by sa racionálne rozhodol prijať osobitné opatrenia na udržanie kapitálovej primeranosti banky, aby zachoval hodnotu svojej investície. V podstate teda tvrdí, že druhým opatrením sa banke Citadele neposkytla žiadna výhoda, pretože poskytnutie dodatočnej podpory bolo v súlade so zásadou súkromného subjektu v trhovom hospodárstve.
- (83) Komisia nepopiera, že táto zásada súkromného subjektu v trhovom hospodárstve sa vzťahuje na transakciu, akou je druhé opatrenie. Pripomína však, že súdy Únie zdôraznili, že ak sa členský štát odvoláva v priebehu správneho konania na uvedené kritérium, prináleží mu v prípade pochybností preukázať jednoznačným spôsobom a na základe objektívnych a overiteľných prvkov, že vykonané opatrenie vyplýva z jeho postavenia ako akcionára a že

⁽²⁵⁾ Odôvodnenie 40 prvého rozhodnutia o záchrane.

možno najmä zohľadniť prvky, z ktorých vyplýva, že toto rozhodnutie je založené na ekonomickom posúdení porovnateľnom s tým, ktoré by vykonal za okolností daného prípadu racionálny súkromný investor nachádzajúci sa v situácii, ktorá je čo najbližšia situácii uvedeného členského štátu, pred tým, ako by pristúpil k uvedenej investícii, na účely určenia budúcej rentability takejto investície ⁽²⁶⁾.

- (84) Komisia sa v tejto súvislosti domnieva, že tvrdenie Lotyšska, že konalo v súlade so zásadou súkromného subjektu v trhovom hospodárstve, nebolo doložené argumentmi a podrobnou analýzou na podporu tohto tvrdenia.
- (85) Po prvé Komisii nebol predložený žiadny dôkaz, že Lotyšsko vykonalo ocenenie svojej investície v banke Citadele súbežne s rozhodnutím vykonať druhé opatrenie. Súkromný investor v trhovom hospodárstve v postavení akcionára by posúdil hodnotu banky Citadele, aby stanovil súčasnú hodnotu svojej investície v tejto banke pred vykonaním druhého opatrenia (a teda bez neho) a po jeho vykonaní a urobil by porovnanie týchto dvoch hodnôt. Komisia sa domnieva, že súkromný investor v trhovom hospodárstve vedený ziskom by začal stanovením súčasnej hodnoty svojej investície v banke, a potom by zisťoval, či by aktuálna hodnota tejto investície bola chránená ďalším predĺžením splatnosti podriadených úverov. Ak by výsledok tohto preskúmania ukázal, že táto hodnota by mohla byť chránená alebo by sa dokonca zvýšila, súkromný investor v trhovom hospodárstve, ktorého cieľom je maximalizovať zisk, by potom porovnal príležitostné náklady na zabezpečenie (alebo dokonca zvýšenie) hodnoty a rozdiel medzi týmito hodnotami.
- (86) Ak by si Lotyšsko nechalo vypracovať takúto analýzu, malo by v nej preukázať, že poskytnutie predĺženej splatnosti bolo účinným opatrením minimálne na ochranu hodnoty investície, a následne by malo preukázať, že príležitostné náklady na poskytnutie takéhoto opatrenia by boli nižšie než zvýšenie hodnoty. Komisia by mohla prijať tvrdenie, že Lotyšsko konalo v súlade so zásadou súkromného subjektu v trhovom hospodárstve, len ak by príležitostné náklady na poskytnutie predĺženia splatnosti boli nižšie než hodnota ochrany vyplývajúcej z druhého opatrenia. Lotyšsko však neposkytlo ani súbežné posúdenie hodnoty investície, ani analýzu, v ktorej by sa preukázalo, že príležitostné náklady na poskytnutie predĺženia splatnosti by boli nižšie než hodnota ochrany vyplývajúcej z vykonania druhého opatrenia.
- (87) Komisia sa preto domnieva, že druhé opatrenie nemožno považovať za také, ktoré by bolo v súlade so správaním súkromného subjektu v trhovom hospodárstve, ktorý by sa ocitol v porovnateľnej situácii so situáciou Lotyšska v júni 2013.
- (88) Po druhé, a to v každom prípade, v zavedených zásadách uplatňovania zásady súkromného subjektu v trhovom hospodárstve sa vyžaduje vykonať porovnanie so správaním racionálneho súkromného investora v situácii, ktorá je čo najbližšia situácii členského štátu ⁽²⁷⁾. Lotyšsko malo preto pri posudzovaní hodnoty svojej investície v banke Citadele zohľadniť záväzky zaznamenané v konečnom rozhodnutí o banke Parex a týkajúce sa predaja banky Citadele. V čase vykonania druhého opatrenia v júni 2013 tieto záväzky zahŕňali povinnosť predáť banku Citadele do 31. decembra 2014, a tiež predáť banku Citadele bez činnosti v oblasti správy majetku (keďže činnosť v oblasti správy majetku mala byť predaná samostatne, ak by sa predaj neuskutočnil do 30. júna 2013). Vzhľadom na to, že k 27. júnu 2013, keď bolo poskytnuté predĺženie splatnosti, nebol nájdený žiadny kupec pre činnosť v oblasti správy majetku, súkromný investor by vyvodil záver, že v lehote do 30. júna 2013, ktorá bola stanovená v konečnom rozhodnutí o banke Parex, nemožno predáť činnosť v oblasti správy majetku spolu s bankou Citadele, a preto sa tieto dva subjekty musia predáť samostatne.
- (89) Súkromný akcionár banky v situácii, ktorá je čo najbližšia situácii členského štátu, by navyše nemal dôvod domnievať sa, že splnenie týchto záväzkov by mu bolo odpustené alebo by bolo odložené, pretože akékoľvek takéto úpravy podliehali schváleniu Komisiou. Pri stanovení hodnoty investície v júni 2013 sa preto nemohlo predpokladať, že tieto povinnosti by boli irelevantné, pretože nebolo možné predpokladať, že Komisia schválí akúkoľvek úpravu ktoréhokolvek z uvedených záväzkov pred obdobím, v ktorom sa Lotyšsko zaviazalo tieto záväzky vykonať.
- (90) V dôsledku toho na účely rozhodnutia, či má, alebo nemá byť poskytnuté predĺženie splatnosti, musia parametre na posúdenie hodnoty investície Lotyšska v banke Citadele v júni 2013 zahŕňať záväzky, ktoré sú zaznamenané v konečnom rozhodnutí o banke Parex. Lotyšsko neposkytlo dôkazy, že vzalo do úvahy všetky tieto parametre ani že hodnota jeho investície v tom čase, ktorá by vyplývala zo zohľadnenia týchto parametrov, prevyšovala príležitostné náklady na poskytnutie predĺženia splatnosti. Komisia sa aj preto domnieva, že druhé opatrenie

⁽²⁶⁾ Rozsudok vo veci Komisia/EDF, C-124/10 P, ECLI:EU:C:2012:318, body 82 a 84.

⁽²⁷⁾ Pozri v tomto zmysle bod 20 rozsudku vo veci Taliansko/Komisia, C-303/88, ECLI:EU:C:1991:136.

nemožno považovať za také, ktoré by bolo v súlade so správaním súkromného subjektu v trhovom hospodárstve, ktorý by sa ocitol v porovnateľnej situácii so situáciou Lotyšska v júni 2013.

- (91) Po tretie, aj keby Lotyšsko vykonalo dostatočne podrobnú analýzu druhého opatrenia ako prostriedku na zachovanie hodnoty svojej investície v banke Citadele k júnu 2013 a aj keby do takejto analýzy zapracovalo obmedzenia, ktoré by zohľadnil súkromný subjekt v trhovom hospodárstve a ktoré by vyplývali z blížaceho sa predaja banky Citadele a zo samostatného odpredaja činnosti v oblasti správy majetku, tvrdenia Lotyšska, pokiaľ ide o náklady na druhé opatrenie a úroveň týmto opatrením údajne zachovanej hodnoty investície v banke Citadele, nie sú hodnoverné.
- (92) Na jednej strane, kým Lotyšsko tvrdí, že druhé opatrenie nezahŕňalo žiadne náklady pre štát, toto tvrdenie nie je podložené žiadnymi ďalšími podrobnosťami ani dôkazmi o posúdení nákladov, ktoré by vykonalo Lotyšsko v čase poskytnutia druhého opatrenia. Takáto analýza príležitostných nákladov a akýmkoľvek iným druhom nákladov spojených s druhým opatrením by bola základnou podmienkou pre súkromného investora, ktorý chce urobiť racionálne rozhodnutie o tom, či má byť splatnosť podriadeného úveru predĺžená. Chýbajúce vyhodnotenie nákladov vedie Komisiu k záveru, že súkromný investor by nebol schopný posúdiť vhodnosť druhého opatrenia, pokiaľ ide o maximalizáciu zisku.
- (93) Na druhej strane, kým Lotyšsko tvrdí, že druhým opatrením sa zachovala hodnota investície Lotyšska v banke Citadele, toto tvrdenie sa nezakladá na charakteristikách investície, ktorú v banke Citadele vlastnil členský štát k júnu 2013. Komisia poznamenáva, že pre investora, ktorého cieľom je maximalizovať zisk, aktuálna hodnota investície závisí od vyhládok na budúce zdroje príjmov z danej investície (napr. v podobe dividend) v kombinácii s kapitálovou hodnotou predmetnej investície v danom čase (ktorú možno odvodiť napríklad z ceny, ktorú by zaplatil kupujúci za investíciu akcionára v tom čase, alebo z časovo diskontovanej hodnoty ceny, ktorú by kupujúci zaplatil za investíciu akcionára v budúcnosti). Všetky indície, ktoré má Komisia k dispozícii, poukazujú na to, že hodnota investície Lotyšska v banke Citadele v júni 2013 bola nízka, ak táto investícia vôbec mala kladnú hodnotu.
- (94) Pokiaľ ide o možné budúce zdroje príjmov z investície Lotyšska v banke Citadele, neboli poskytnuté žiadne dôkazy, ktoré by naznačovali, že v júni 2013 by akcionári kedykoľvek v dohľadnej budúcnosti mohli od banky Citadele očakávať akékoľvek dividendy. Akékoľvek posúdenie očakávaných výnosov z rozdelenia dividend, ktoré by vykonal súkromný akcionár banky v situácii, ktorá je čo najbližšia situácii členského štátu, by bolo spojené s povinnosťou predať banku Citadele do 31. decembra 2014. Okrem toho v posudku uvedenom v odôvodnení 61 bolo preukázané, že banka Citadele bez činnosti v oblasti správy majetku by bola stratová. V dôsledku tohto záveru sa ďalej znížili vyhladky na prospech z akéhokoľvek rozdelenia dividend, keďže k 27. júnu 2013 by súkromný subjekt v trhovom hospodárstve musel predpokladať, že banka Citadele a činnosť v oblasti správy majetku budú predané samostatne.
- (95) V skutočnosti, keď bolo poskytnuté predĺženie splatnosti, neexistovali žiadne dôkazy, že banka Citadele bude môcť (vzhľadom na jej očakávané zisky a kapitálový ukazovateľ) rozdeliť dividendy pred 31. decembrom 2014, pretože kapitálový ukazovateľ vo výške 10,3 %, ktorý sa mal podľa plánu dosiahnuť k 31. decembru 2013, by sotva prekročil minimálny požadovaný kapitálový ukazovateľ vo výške 10 % a bol by oveľa nižší než kapitálový ukazovateľ vo výške [...] % odporúčaný pre banku Citadele Komisiou pre finančný a kapitálový trh Lotyšska na riešenie jej existujúcich a potenciálnych rizík. Súkromný investor by preto musel vziať do úvahy skutočnosť, že k júnu 2013 existovala nízka pravdepodobnosť, že akcionári by od banky Citadele mohli v dohľadnej budúcnosti očakávať akékoľvek rozdelenie dividend.
- (96) Pokiaľ ide o kapitálovú hodnotu investície Lotyšska v banke Citadele v júni 2013, v posudku predloženom lotyšskými orgánmi, ktorý je opísaný v odôvodnení 61 a ktorý bol vypracovaný vo februári 2013, sa preukazuje, že samostatný predaj činnosti v oblasti správy majetku by mal na banku Citadele negatívny dosah. Súkromný investor v situácii, ktorá je čo najbližšia situácii Lotyšska v júni 2013, by vzal do úvahy skutočnosť, že nezávislý znalec približne pred štyrmi mesiacmi preukázal, že predajná hodnota banky Citadele bez činnosti v oblasti správy majetku by bola nižšia než predajná hodnota týchto dvoch subjektov dohromady. V dôsledku toho by takýto súkromný investor musel mať presvedčivé dôvody, pokiaľ ide o maximalizáciu návratnosti upravenej o riziká, aby prijal dodatočné riziká tým, že by poskytol predĺženie splatnosti podriadených úverov. Lotyšsko však nepredložilo žiadne dôkazy o takýchto presvedčivých dôvodoch pre súkromný subjekt v trhovom hospodárstve, aby v tom čase prevzal tieto dodatočné riziká. V skutočnosti, aj keby predĺženie splatnosti bolo

poskytnuté, neexistovali žiadne dôkazy, že banka Citadele bez činnosti v oblasti správy majetku by mohla byť predaná k [...], čo Komisii vedie k záveru, že v júni 2013 Lotyšsko nemalo [...] vo svojej investícii, ktorá mala byť zachovaná, čo bolo [...] na poskytnutie druhého opatrenia.

- (97) Aj tieto ďalšie dôvody vedú Komisiu k záveru, že druhé opatrenie nemožno považovať za také, ktoré by bolo v súlade so správaním súkromného subjektu v trhovom hospodárstve, ktorý by sa ocitol v porovnateľnej situácii so situáciou Lotyšska v júni 2013.
- (98) Po štvrté a nakoniec Komisia konštatuje aj to, že EBOR, ktorá bola v júni 2013 jediným ďalším akcionárom banky Citadele okrem lotyšského štátu, nepredĺžila splatnosť svojho nesplateného podriadeného úveru banke Citadele a že Lotyšsko neoslovilo EBOR, aby spolu rokovali o zapojení sa EBOR do druhého opatrenia, ako je vysvetlené v odôvodneniach 46 až 48. Táto absencia akéhokoľvek pokusu o rokovanie o rozdelení bremena nákladov na druhé opatrenie, ak toto opatrenie malo byť prostriedkom na zachovanie hodnoty investícií v banke Citadele, je ďalšou známkou toho, že druhé opatrenie nebolo v súlade s požiadavkami zásady súkromného subjektu v trhovom hospodárstve.
- (99) V tomto ohľade Komisia najprv pripomína, že podľa listu Komisie pre finančný a kapitálový trh Lotyšska mala banka Citadele desať mesiacov (od 1. marca do 31. decembra 2013) na to, aby dosiahla súlad s novým ukazovateľom kapitálovej primeranosti. Komisia sa v tejto súvislosti domnieva, že majoritný akcionár by využil celé desaťmesačné obdobie, aby určil vhodné riešenie na splnenie novej kapitálovej požiadavky, ktoré by minimalizovalo jeho náklady. V tvrdení Lotyšska o zjednodušení predaja banky Citadele sa v podstate nevysvetľuje, prečo bolo druhé opatrenie prijaté bez toho, aby bol oslovený menšinový akcionár banky Citadele v rámci štyroch mesiacov od listu Komisie pre finančný a kapitálový trh Lotyšska namiesto lepšieho využitia dlhšieho obdobia až desiatich mesiacov.
- (100) Okrem toho, aj keby zapojenie EBOR do predĺženia splatnosti zahŕňalo opatrenie s inými charakteristikami, než boli charakteristiky druhého opatrenia, Lotyšsko neposkytuje žiadne dôkazy, že takéto odlišné opatrenie, ktoré by zahŕňalo EBOR, by bolo menej účinné než druhé opatrenie alebo že by bolo pre majoritného akcionára oveľa nákladnejšie v porovnaní s nákladmi na samotné druhé opatrenie.
- (101) Pokiaľ ide o tvrdenie Lotyšska, že predĺženie splatnosti podriadeného úveru zo strany EBOR by viedlo k dodatočným bremenám v čase predaja banky Citadele, lotyšské orgány nepredložili žiadny fakt, ktorým by preukázali, že takéto predĺženie by skutočne vytvorilo dodatočné náklady. Nebolo vykonané žiadne osobitné posúdenie nákladov na predaj banky Citadele po poskytnutí druhého opatrenia v porovnaní s nákladmi na hypotetický predaj banky Citadele po predĺžení splatnosti, do ktorého by bola zapojená EBOR, na odôvodnenie tvrdenia Lotyšska, že by vznikli dodatočné bremená. Komisia sa domnieva, že každý súkromný subjekt, ktorý by uvažoval o tom, ako zachovať hodnotu svojej investície v banke Citadele, by bol minimálne schopný poukázať na súbežné hodnotenie – vo vzťahu k následnému predaju – výšky alternatívnych nákladov na presvedčenie menšinového akcionára v banke Citadele, aby predĺžil splatnosť svojich podriadených úverov poskytnutých tejto banke.
- (102) A napokon, ako je uvedené v odôvodnení 48 písm. c), Lotyšsko vysvetľuje, že bolo presvedčené, že EBOR by bola ochotná predĺžiť splatnosť svojich úverov poskytnutých banke Citadele. V tejto situácii, aj keby zapojenie EBOR znamenalo komplikovanejšiu situáciu, sa Komisia domnieva, že súkromný majoritný akcionár, ktorý by uvažoval o predĺžení splatnosti svojho existujúceho podriadeného dlhu v prospech banky Citadele, by aspoň oslovil menšinového akcionára, ktorý je takisto vlastníkom podriadeného dlhu banky Citadele, aby zistil, či by sa tento menšinový akcionár buď i) podelil o náklady na dodatočnú podporu pre banku Citadele tým, že by predĺžil dátum splatnosti svojich úverov, alebo by ii) uzatvoril nejaký alternatívny dohovor priamo s majoritným akcionárom o úhrade nákladov na druhé opatrenie majoritnému akcionárovi. V rámci uplatňovania zásady súkromného subjektu v trhovom hospodárstve Komisia nemôže súhlasiť s tým, že majoritný akcionár spoločnosti by prijal všetky náklady na ochranu hodnoty všetkých investícií v danej spoločnosti, a tým by chránil hodnotu investície menšinového akcionára, bez toho, aby ho oslovil s cieľom žiadať od neho príspevok.
- (103) So zreteľom na každý z týchto faktorov je absencia akéhokoľvek oslovenia EBOR v období od 1. marca do 27. júna 2013 ďalšou známkou toho, že druhé opatrenie nebolo vykonané v súlade s požiadavkami zásady súkromného subjektu v trhovom hospodárstve.
- (104) V prípade ani jedného zo štyroch dôvodov uvedených v odôvodneniach 85 až 103 nebolo jednoznačným spôsobom a na základe objektívnych a overiteľných dôkazov preukázané, že druhé opatrenie vyplýva z postavenia členského štátu ako súkromného akcionára. Za týchto okolností Komisia nemôže súhlasiť s tým, že banka Citadele jej za okolností, ktoré zodpovedajú bežným trhovým podmienkam, získala rovnakú výhodu, ako je výhoda, ktorá jej bola sprístupnená prostredníctvom štátnych prostriedkov v podobe druhého opatrenia.

- (105) Lotyšsko vykonalo druhé opatrenie pre banku Citadele, ktorá je a bude aktívna na trhoch otvorených medzinárodnej hospodárskej súťaži. Preto by akákoľvek výhoda zo štátnych zdrojov ovplyvnila hospodársku súťaž v bankovom sektore a mala by dosah na obchod vnútri Únie. Okrem toho toto opatrenie je selektívne, pretože je výlučne v prospech banky Citadele. Opatrenie je financované zo štátnych prostriedkov. Ako Lotyšsko vysvetlilo v odôvodnení 45, v júni 2013 by súkromný subjekt v trhovom hospodárstve predstavujúci tretiu stranu neposkytol opatrenie podobné druhému opatreniu za porovnateľných podmienok. Komisia preto potvrdzuje svoje predchádzajúce predbežné posúdenie z rozhodnutia o začatí konania, že druhé opatrenie predstavuje dodatočnú štátnu pomoc.

6.1.3. Tretie opatrenie

- (106) Pokiaľ ide o podporu likvidity poskytnutú banke Reverta, táto podpora bola pôvodne schválená ako súčasť zlučiteľných opatrení štátnej pomoci schválených v prvom rozhodnutí o záchrane, a to v podobe štátnych vkladov. Komisia vtedy konštatovala, že banke Parex chýba likvidný kolaterál a že Lotyšsko vložilo finančné prostriedky s prihliadnutím na potreby likvidity banky v čase, keď žiadny súkromný investor v trhovom hospodárstve nebol ochotný poskytnúť banke Parex likviditu vzhľadom na jej nestabilnú situáciu ⁽²⁸⁾.
- (107) Na základe konečného rozhodnutia o banke Parex (a po jej rozdelení na dobrú a zlú banku) bola podpora likvidity následne prevedená na banku Citadele a banku Reverta. Banka Citadele svoj podiel na podpore likvidity už splatila v plnej výške. Od banky Reverta sa vyžadovalo, aby obmedzila výšku podpory likvidity, ktorú dostala, ako je uvedené v odôvodnení 19 písm. c). Výška podpory likvidity skutočne poskytnutej banke Reverta však presahuje dokonca aj hodnoty stanovené v najhoršom scenári, ktorý bol schválený v konečnom rozhodnutí o banke Parex. Táto dodatočná podpora likvidity poskytuje banke Reverta ďalšiu výhodu v porovnaní s pomocou schválenou v rozhodnutiach o záchrane a v konečnom rozhodnutí o banke Parex. Lotyšsko netvrdilo, že pri poskytnutí tejto likvidity postupovalo ako veriteľ v trhovom hospodárstve, ani nepredložilo žiadne prvky, ktoré by Komisii umožnili konštatovať, že banka Reverta by za okolností, ktoré zodpovedajú bežným trhovým podmienkam, mohla získať rovnakú výhodu, ako bola výhoda, ktorá jej bola sprístupnená prostredníctvom štátnych zdrojov v podobe tretieho opatrenia. Žiadne z ďalších prvkov podpory likvidity okrem jej výšky neboli zmenené, Komisia preto konštatuje, že toto opatrenie predstavuje štátnu pomoc.
- (108) Na základe odôvodnení 106 a 107, keďže zvýšená podpora likvidity jednoznačne predstavuje ďalšiu výhodu v porovnaní so schválenými opatreniami pomoci, predstavuje dodatočnú pomoc (keďže všetky ostatné kritériá podľa článku 107 ods. 1 zmluvy naďalej platia).

6.2. Právny základ zlučiteľnosti novej dodatočnej pomoci

- (109) Článkom 107 ods. 3 písm. b) zmluvy sa Komisia oprávňuje, aby rozhodla o tom, že pomoc je zlučiteľná s vnútorným trhom, ak slúži „na nápravu vážnej poruchy fungovania v hospodárstve členského štátu“.
- (110) Vzhľadom na systémovú dôležitosť banky Parex (ktorá bola vedúcou bankou v Lotyšsku) a vzhľadom na význam jej činnosti poskytovania úverov pre lotyšské hospodárstvo v čase schválenia opatrení pomoci Komisia uznala, že neschopnosť riešiť problémy banky by spôsobila vážne dôsledky pre lotyšské hospodárstvo.
- (111) Opatrenia pomoci schválené pre banku Parex v rozhodnutiach o záchrane a v konečnom rozhodnutí o banke Parex preto boli posúdené podľa článku 107 ods. 3 písm. b) zmluvy, ako aj na základe oznámení ⁽²⁹⁾ prijatých v súvislosti s finančnou krízou, ktoré boli v platnosti v čase poskytnutia pomoci.

⁽²⁸⁾ Odôvodnenie 41 prvého rozhodnutia o záchrane.

⁽²⁹⁾ Oznámenie Komisie – Uplatnenie pravidiel štátnej pomoci na opatrenia prijaté v prospech finančných inštitúcií v súvislosti so súčasnou globálnou finančnou krízou („oznámenie o bankovníctve z roku 2008“) (Ú. v. EÚ C 270, 25.10.2008, s. 8); oznámenie Komisie – Rekapitalizácia finančných inštitúcií v súčasnej finančnej kríze: obmedzenie pomoci na nevyhnutné minimum a opatrenia proti neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže (Ú. v. EÚ C 10, 15.1.2009, s. 2); Oznámenie Komisie o zaobchádzaní so znehodnotenými aktívami v bankovom sektore Spoločenstva („oznámenie o aktívach so zníženou hodnotou“) (Ú. v. EÚ C 72, 26.3.2009, s. 1) a Oznámenie Komisie o návrate k životaschopnosti a hodnotení reštrukturalizačných opatrení vo finančnom sektore v podmienkach súčasnej krízy podľa pravidiel štátnej pomoci („oznámenie o reštrukturalizácii“) (Ú. v. EÚ C 195, 19.8.2009, s. 9).

- (112) Komisia sa domnieva, že rovnaký právny základ sa uplatňuje aj na dodatočnú pomoc poskytnutú prostredníctvom prvého a druhého opatrenia, a to na základe načasovania vykonania týchto opatrení a na základe ich charakteristík podobných schváleným opatreniam pomoci.
- (113) Pokiaľ ide o tretie opatrenie, Komisia musí posúdiť jeho zlučiteľnosť na základe aktualizovaných kritérií stanovených v oznámení o bankovníctve z roku 2013 ⁽³⁰⁾. V skutočnosti každá pomoc poskytnutá bez schválenia Komisie (a teda v rozpore s článkom 108 ods. 3 zmluvy) v plnej výške alebo čiastočne po uverejnení oznámenia o bankovníctve z roku 2013 v *Úradnom vestníku Európskej únie* musí byť preskúmaná na základe tohto oznámenia. Vzhľadom na to, že tretie opatrenie sa uplatňuje nepretržite od roku 2011 a až do súčasnosti, možno konštatovať, že táto pomoc bola čiastočne poskytnutá po 1. auguste 2013, t. j. po dátume uverejnenia oznámenia o bankovníctve z roku 2013 v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

6.3. Zlučiteľnosť pomoci s vnútorným trhom

6.3.1. Pokiaľ ide o prvé opatrenie

- (114) Podriadený úver, ktorý Lotyšsko poskytlo banke Parex, mal od dátumu vydania (22. mája 2009) splatnosť sedem rokov (t. j. do 21. mája 2016), a teda prekročil maximálnu päťročnú splatnosť, ktorá bola stanovená v prvom rozhodnutí o záchrane a neskôr potvrdená v konečnom rozhodnutí o banke Parex. Toto opatrenie nebolo oznámené Komisii.
- (115) Pokiaľ ide o toto opatrenie dodatočnej pomoci reprezentované splatnosťou podriadených úverov nad rámec podmienok rozhodnutí, Komisia mala pochybnosti o tom, že bolo na úrovni nevyhnutného minima, a preto nemohla konštatovať, že boli splnené všetky kritériá zlučiteľnosti.
- (116) V rozhodnutí o začatí konania Komisia preto pripomenula, že podriadený úver schválený pre banku Parex s päťročnou splatnosťou bol v rozhodnutiach o záchrane posúdený ako obmedzený na nevyhnutné minimum z hľadiska výšky aj splatnosti. Preto bol päťročný podriadený úver na základe tohto záveru kvalifikovaný ako zlučiteľný s rozhodnutiami o záchrane a s konečným rozhodnutím o banke Parex.
- (117) Na základe argumentov predložených v rozhodnutiach o záchrane a v konečnom rozhodnutí o banke Parex a vzhľadom na absenciu nových argumentov Komisia vyjadrila pochybnosti o zlučiteľnosti predĺženej splatnosti podriadených úverov vydaných so splatnosťou siedmich rokov namiesto pôvodne schválených piatich rokov.
- (118) Vzhľadom na nové argumenty, ktoré predložilo Lotyšsko po rozhodnutí o začatí konania a ktoré sú uvedené v oddiele 5.1, je Komisia schopná znovu posúdiť, či podriadené úvery so splatnosťou siedmich rokov, ktoré Lotyšsko poskytlo banke Parex, spĺňajú požiadavku zlučiteľnosti štátnej pomoci, podľa ktorej pomoc musí byť obmedzená na nevyhnutné minimum.
- (119) Podľa oznámenia o bankovníctve z roku 2008 opatrenie pomoci musí byť čo do svojej výšky a formy potrebné na dosiahnutie cieľa pomoci. To znamená, že kapitálová injekcia musí byť v minimálnej výške potrebnej na dosiahnutie tohto cieľa. Cieľom poskytnutia podriadeného úveru kvalifikovaného ako kapitál Tier 2 banke Parex bolo umožniť, aby banka naďalej spĺňala ukazovateľ kapitálovej primeranosti, a zabezpečiť jej dostatočnú kapitalizáciu, aby lepšie odolávala potenciálnym stratám a aby nedošlo k závažnej poruche fungovania lotyšského hospodárstva.
- (120) V prvom rozhodnutí o záchrane boli minimálne požiadavky na podriadené úvery, aby sa kvalifikovali ako kapitál Tier 2 banky Parex, ktoré Komisia brala do úvahy, založené na platných lotyšských právnych predpisoch, ako oznámilo Lotyšsko ⁽³¹⁾. Bolo teda preukázané, že minimálna splatnosť podriadeného úveru, aby sa kvalifikoval ako kapitál Tier 2, bola päť rokov. V nasledujúcich rozhodnutiach zostalo toto posúdenie nezmenené.
- (121) Po preskúmaní ďalších informácií poskytnutých Lotyšskom a uvedených v odôvodneniach 30 až 39 Komisia uznáva, že ďalšími obmedzeniami sa zmenili charakteristiky podriadených úverov, ktoré museli mať, aby sa plne kvalifikovali ako kapitál Tier 2 do roku 2010.

⁽³⁰⁾ Oznámenie Komisie o uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci na podporné opatrenia v prospech bánk v súvislosti s finančnou krízou od 1. augusta 2013 („oznámenie o bankovníctve“) (Ú. v. EÚ C 216, 30.7.2013, s. 1).

⁽³¹⁾ Odôvodnenie 55 prvého rozhodnutia o záchrane.

- (122) Komisia najmä poznamenáva, že vplyv kritérií rámca Bazilej II na výšku podriadených úverov, ktoré dostala banka Parex v roku 2009 a ktoré boli oprávnené ako kapitál Tier 2, predstavoval základný prvok na vymedzenie minimálnej počiatkovej splatnosti týchto podriadených úverov. Na dosiahnutie konečného cieľa opatrenia pomoci bolo potrebné správne posúdiť faktor amortizácie v zmysle pravidiel Bazilej II najmä s cieľom zabezpečiť dostatočnú kapitalizáciu banky Parex a predísť závažnej poruche fungovania lotyšského hospodárstva v čase, keď bol poskytnutý prvý podriadený úver.
- (123) Komisia sa domnieva, že ak by predpoklady a prognózy, ktoré predložilo Lotyšsko v čase rozhodnutí o záchrane, riadne a úplne odrážali amortizáciu podriadeného dlhu podľa pravidiel Bazilej II, ako je uvedené v odôvodnení 37, viedli by k odlišnému posúdeniu splatnosti podriadených úverov, pričom by sa dospelo k záveru, že nevyhnutné minimum by bolo sedem, a nie päť rokov.
- (124) Komisia pripomína aj to, že posúdenie zlučiteľnosti pomoci v treťom rozhodnutí o záchrane sa odvolávalo okrem iného na záväzok lotyšských orgánov predáť svoje akcie v banke Parex v čo najkratšom čase, najneskôr však do troch rokov od poskytnutia prvých opatrení na záchranu banke Parex ⁽³²⁾, t. j. najneskôr do roku 2011.
- (125) Vzhľadom na tieto okolnosti sa Komisia domnieva, že stanovenie počiatkovej splatnosti na sedem rokov možno považovať za nevyhnutné minimum na to, aby sa podriadené úvery poskytnuté Lotyšskom plne kvalifikovali ako kapitál Tier 2, a na zabezpečenie, aby banka Parex dosiahla cieľový ukazovateľ kapitálovej primeranosti na zachovanie stability v lotyšskom bankovom systéme, ako aj na splnenie záväzku predáť banku.

6.3.2. *Pokiaľ ide o neoznámené predĺženie splatnosti podriadených úverov (druhé opatrenie)*

- (126) V rozhodnutí o začatí konania Komisia vyjadrila pochybnosti o tom, že dodatočná pomoc, ktorú predstavovalo predĺženie splatnosti podriadených úverov o 18 mesiacov, by sa mohla považovať za zlučiteľnú, pretože podľa existujúceho posúdenia to bola päťročná splatnosť podriadeného dlhu, ktorá zabezpečovala obmedzenie pomoci na nevyhnutné minimum, pričom neboli predložené žiadne nové argumenty na odôvodnenie zlučiteľnosti.
- (127) Na základe informácií, ktoré predložilo Lotyšsko po oznámení rozhodnutia o začatí konania, Komisia poznamenáva, že v roku 2013 došlo k regulačným zmenám v oblasti minimálnych kapitálových požiadaviek ⁽³³⁾.
- (128) Komisii bol v tejto súvislosti predložený list Komisie pre finančný a kapitálový trh Lotyšska z 1. marca 2013 adresovaný banke Citadele. Tento list predstavuje reakciu bankového regulátora na správu o vnútornom posúdení kapitálovej primeranosti, ktorú predložila banka Citadele Komisii pre finančný a kapitálový trh Lotyšska v súvislosti so svojou finančnou situáciou k 30. júnu 2012.
- (129) V liste z 1. marca 2013 sa najprv upozorňuje na skutočnosť, že podľa politických dokumentov FCMC všetky banky musia udržiavať ukazovateľ kapitálovej primeranosti nad úrovňou 10 %. V liste sa ďalej jasne hovorí, že „ak ukazovateľ kapitálovej primeranosti banky a konsolidovaného celku klesne pod 10 %, banka a konsolidovaný celok sa považujú za nedostatočne kapitalizované a FCMC môže uložiť nápravné opatrenia, napr. obmedziť činnosť banky“. V prípade banky Citadele a jej konsolidovaného celku sa v liste dodáva, že na pokrytie súčasných a potenciálnych rizík vyplývajúcich z činnosti banky Citadele mal ukazovateľ kapitálovej primeranosti skupiny na konci roka 2013 dosiahnuť [...] %.
- (130) Na základe tohto listu Komisia uznáva, že banka Citadele musela mať ukazovateľ kapitálovej primeranosti na konci roka 2013 minimálne nad úrovňou 10 %, aby jej činnosť pokračovala v plnom rozsahu.
- (131) Komisia pripomína, že konečným cieľom poskytnutia štátnej pomoci v podobe podriadených úverov, ako sú vymedzené v rozhodnutiach o záchrane a v konečnom rozhodnutí o banke Parex, bolo zabezpečiť dostatočnú kapitalizáciu banky Parex (po roku 2010 banky Citadele), aby nedošlo k závažnej poruche fungovania lotyšského hospodárstva.

⁽³²⁾ Opísaných v odôvodnení 21 prvého rozhodnutia o záchrane.

⁽³³⁾ Zmeny opísané v odôvodnení 40.

- (132) Komisia preto súhlasí s tým, že v júni 2013 Lotyšsko muselo prijať nápravné opatrenia s cieľom zabrániť rizikám, ktoré by hrozili v dôsledku neschopnosti banky Citadele splniť neočakávané zvýšenie požiadaviek dohľadu. Jediné možné možnosti riešenia potenciálneho nedostatku kapitálu v porovnaní s novými požiadavkami by boli takéto:
- a) vložiť dodatočné finančné prostriedky – buď ako kapitál Tier 1, alebo ako kapitál Tier 2 (napr. poskytnúť nové podriadené úvery);
 - b) predĺžiť splatnosť existujúcich podriadených úverov s cieľom zmeniť mieru ich amortizácie a umožniť, aby príspevok do kapitálu banky tvorilo vyššie percento úverov.
- (133) V tabuľke 2 je uvedené porovnanie situácií, keď je v roku 2013 pri nezmenených ostatných parametroch splatnosť podriadených úverov predĺžená (ako to bolo prostredníctvom druhého opatrenia) alebo zachovaná za rovnakých podmienok, za akých boli úvery pôvodne vydané. Komisia na základe výpočtu konštatuje, že zachovanie splatnosti podriadených úverov by za predpokladu, že všetky ostatné faktory zostanú rovnaké, viedlo k zlyhaniu banky Citadele, pokiaľ ide o dosiahnutie ukazovateľa kapitálovej primeranosti na úrovni 10 % na konci roka 2013.

Tabuľka 2

Porovnanie úrovne ukazovateľa kapitálovej primeranosti pri predĺžení splatnosti a bez predĺženia splatnosti

Ukazovateľ kapitálovej primeranosti v %	31. december 2013
Finančné prognózy pred predĺžením splatnosti o 18 mesiacov (stanovené v júni 2013)	9,75
Aktuálne údaje k 31. decembru 2013 zahŕňajúce predĺženie splatnosti	10,30 ⁽¹⁾
Pro forma informácie o skutočnej situácii bez predĺženia splatnosti o 18 mesiacov	9,30

⁽¹⁾ Informácie uvedené vo výročnej správe banky Citadele za rok 2013, s. 75: http://west.citadele.lv/common/img/uploaded/doc/reports/annual_report_2013_en.pdf.

- (134) Keďže:

- a) nová kapitálová požiadavka mala byť splnená do 31. decembra 2013;
- b) činnosť v oblasti správy majetku mala byť predaná do 31. decembra 2013 a
- c) amortizácia podriadeného dlhu má priamy vplyv na ukazovateľ kapitálu,

Komisia súhlasí s tým, že druhé opatrenie predstavovalo účinné a efektívne riešenie s cieľom splniť nové požiadavky na kapitálovú primeranosť banky Citadele a že poskytnuté predĺženie splatnosti bolo nevyhnutné minimum na dosiahnutie tohto cieľa. Toto riešenie si nevyžadovalo prevod novej hotovosti (aj keď si vyžadovalo, aby Lotyšsko upustilo od vrátenia svojich finančných prostriedkov, ktoré by mu inak museli byť splatené), zatiaľ čo sa ním riešila požiadavka dohľadu na základe potreby zabezpečiť finančnú stabilitu.

- (135) Komisia kladne hodnotí aj to, že ukazovateľ kapitálovej primeranosti banky Citadele k 31. decembru 2013 bol mierne nad požadovaným minimom 10 % ⁽³⁴⁾, čo potvrdzuje jej názor, že poskytnuté predĺženie splatnosti o 18 mesiacov bolo obmedzené na nevyhnutné minimum.

6.3.3. Pokiaľ ide o neoznámenú podporu likvidity poskytnutú banke Reverta (tretie opatrenie)

- (136) Lotyšsko poskytlo banke Reverta od roku 2011 podporu likvidity vo výške presahujúcej maximálne hranice schválené Komisiou v konečnom rozhodnutí o banke Parex pre základný a najhorší scenár. Tieto stropy sú pripomenuté v tabuľke 3 ⁽³⁵⁾. Skutočná výška podpory likvidity v prospech banky Reverta (oznámená Lotyšskom v revidovanom pláne reštrukturalizácie predloženom v januári 2014), ktorá je uvedená v tabuľke 4, stále prekračovala výšku podpory likvidity stanovenú v konečnom rozhodnutí o banke Parex:

⁽³⁴⁾ Pozri tabuľku 2.

⁽³⁵⁾ Tieto informácie sú uvedené v tabuľke 6 konečného rozhodnutia o banke Parex.

Tabuľka 3

Stropy likvidity pre banku Reverta uvedené v konečnom rozhodnutí o banke Parex

v mil. LVL	1.8.2010	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013
Základný scenár	458	446	419	349	315
Najlepší scenár	458	446	419	356	322
Najhorší scenár	458	446	419	344	307

Tabuľka 4

Skutočná výška likvidity, z ktorej mala prospech banka Reverta

V mil. LVL	1.8.2010	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013
Nesplatená podpora likvidity	446	446	428	385	363

- (137) Podpora likvidity poskytnutá banke Reverta bola pôvodne schválená ako súčasť zlučiteľných opatrení štátnej pomoci, ktoré boli predmetom prvého rozhodnutia o záchrane, a to v podobe štátnych vkladov.
- (138) Na základe konečného rozhodnutia o banke Parex (a po rozdelení banky Parex na dobrú a zlú banku) bola podpora likvidity následne prevedená na banku Citadele a banku Reverta. Banka Citadele svoj podiel na podpore likvidity už splatila v plnej výške, zatiaľ čo banka Reverta musela obmedziť výšku podpory likvidity, ktorú dostala. Výška podpory likvidity skutočne poskytnutej banke Reverta však presahuje všetky úrovne schválené v rámci konečného rozhodnutia o banke Parex.
- (139) Posúdenie plánu reštrukturalizácie v konečnom rozhodnutí o banke Parex vychádzalo z predpokladov, ktoré boli v tom čase predložené v súvislosti s očakávaným prílevom likvidity do banky Reverta, ktorá by jej umožnila začať splácať podporu likvidity poskytnutú v podobe štátnych vkladov, a to až do úrovne vymedzenej v konečnom rozhodnutí o banke Parex ⁽³⁶⁾.
- (140) Ako sa uvádza v konečnom rozhodnutí o banke Parex, sumy, ktoré podľa očakávaní mali zostať nesplatené, sa pohybovali v rozpätí od [0 – 100] miliónov LVL (základný scenár) do [100 – 200] miliónov LVL (najhorší scenár). Na základe najnovších prognóz peňažných tokov, ktoré predložilo Lotyšsko, poskytnutá podpora likvidity má však prekročiť limit stanovený v konečnom rozhodnutí o banke Parex do roku 2017, ako je uvedené v tabuľke 5:

Tabuľka 5

Nadmerná výška likvidity pre banku Reverta oproti plánu reštrukturalizácie z roku 2010

V mil. LVL	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017
Najhorší scenár (pôvodný plán reštrukturalizácie)	[250 – 300]	[250 – 300]	[200 – 250]	[150 – 200]
Predpokladaná podpora likvidity (aktualizácia 2014)	[300 – 350]	[250 – 300]	[250 – 300]	[250 – 300]
Rozdiel	[...]	[...]	[...]	[...]

⁽³⁶⁾ Odôvodnenie 55 konečného rozhodnutia o banke Parex.

(141) Komisia usudzuje, že vzhľadom na nasledujúce problémy:

- a) nižšia kvalita a hodnota aktív v porovnaní s predpokladmi uvedenými v pláne reštrukturalizácie a
- b) pomalšie náhrady z realizácie záruk a zo súdnych sporov s dlžníkmi

sa návratnosť hotovosti oneskorila o dva roky (ako je uvedené v odôvodnení 45) v porovnaní s návratnosťou plánovanou v čase prijatia konečného rozhodnutia o banke Parex. To oneskorenie si vyžiadalo zvýšenie štátnej podpory.

(142) Dodatočná potreba podpory likvidity bola preto vyvolaná zhoršením finančnej situácie banky Reverta v porovnaní s prognózami v konečnom rozhodnutí o banke Parex. Komisia podotýka, že poskytnutá podpora likvidity sa v posledných rokoch postupne zvyšovala v súlade s problémami banky Reverta vo vzťahu k návratnosti aktív.

(143) Ako je uvedené v odôvodnení 56, Lotyšsko tvrdí, že keďže z podpory likvidity vo výške 118,7 milióna LVL bolo na kapitál premenených len 49,5 milióna LVL, zostávajúca podpora likvidity vo výške 69,2 milióna LVL vytvorila nadmernú úroveň podpory likvidity približne o rovnakú sumu.

(144) Komisia však pripomína, že ako je uvedené v odôvodnení 63 písm. b konečného rozhodnutia o banke Parex, na kapitál môžu byť premenené len štátne vklady. Komisia sa preto domnieva, že nižšia úroveň likvidity premenenej na kapitál nemohla automaticky viesť k nadbytku podpory likvidity.

(145) Komisia ďalej konštatuje, že v roku 2011 bola banke Reverta odňatá banková licencia, čím zanikla potreba premeniť na kapitál ďalšiu likviditu, aby banka spĺňala ukazovateľ platobnej schopnosti vyžadovaný regulačnými orgánmi. Komisia preto uznáva, že zastavenie kapitálových požiadaviek ⁽³⁷⁾ dovolilo Lotyšsku poskytnúť nižšiu sumu pomoci na rekapitalizáciu banky Reverta, než bola maximálna suma rekapitalizácie schválená prostredníctvom rozhodnutí.

(146) Na základe problémov, ktoré mala banka Reverta s návratnosťou aktív, a na základe obmedzenej výšky kapitalizácie vyžadovanej po odňatí bankovej licencie Komisia konštatuje, že podpora likvidity, ktorú dostala banka Reverta, bola obmedzená na nevyhnutné minimum na riadnu správu procesu ukončenia jej činnosti.

(147) Komisia takisto konštatuje, že dodatočná podpora likvidity je v súlade s požiadavkou na rozdelenie bremena, ktorá je stanovená v oznámení o bankovníctve z roku 2013. Komisia najmä poznamenáva, že v súlade s bodom 77 oznámenia o bankovníctve z roku 2013 vlastné imanie bývalých akcionárov banky Parex bolo odpísané v plnej výške a že Lotyšsko sa teraz zaviazalo zabrániť poskytnutiu dodatočnej pomoci v prospech držiteľov podriadeného dlhu.

6.3.4. So zreteľom na porušenie záväzku odpredať činnosť v oblasti správy majetku (štvrté opatrenie)

(148) Lotyšské orgány uviedli, že vzhľadom na súčasné zložité trhové podmienky sa Lotyšsku nepodarilo nájsť záujemcu o kúpu činnosti v oblasti správy majetku banky Citadele v stanovenej lehote a že nebude schopné tak urobiť ani v dohľadnom časovom horizonte.

(149) Lotyšské orgány pripomínajú, že predaj banky Citadele bol označený okrem iných záväzkov ako kľúčové opatrenie na riešenie narušenia hospodárskej súťaže spôsobeného opatreniami pomoci. Vzhľadom na zhoršujúcu sa finančnú situáciu banky Citadele v porovnaní s predpokladmi v čase konečného rozhodnutia o banke Parex však odpredaj banky Citadele nebolo možné uskutočniť v predpokladanom časovom horizonte.

(150) Lotyšsko ďalej tvrdí, že spojenie predaja činnosti v oblasti správy majetku s predajom banky Citadele zvýši záujem trhu o banku Citadele a že predĺženie obdobia predaja s vyššou pravdepodobnosťou umožní reprivatizáciu banky Citadele.

⁽³⁷⁾ Ako je vysvetlené v odôvodneniach 53 až 57.

- (151) Komisia uznáva, že finančná situácia banky Citadele je horšia, než sa očakávalo v pôvodnom pláne reštrukturalizácie. Toto hodnotenie potvrdil aj dozorný správca ⁽³⁸⁾ a premieta sa v ukazovateľoch uvedených v tabuľke 6:

Tabuľka 6

Porovnanie hlavných finančných ukazovateľov v porovnaní s plánom reštrukturalizácie

	31.12.2013	
	Plán reštrukturalizácie	Skutočnosť
Prevádzkové náklady/celkový príjem	[50 – 60]	57,0 %
Znehodnotenie/čisté úvery	[0 – 5]	2,0 %
Čistý zisk (strata) v mil. LVL	[20 – 30]	10,8
ROE %	[20 – 30]	8,1 %
Vlastný kapitál/celkové aktíva	[5 – 10]	6,9 %
Ukazovateľ kapitálovej primeranosti	[10 – 20]	11,7 %

Vzhľadom na nižšiu úroveň ziskovosti banky Citadele v porovnaní s pôvodným plánom reštrukturalizácie Komisia chápe problémy spojené s predajom banky Citadele v krátkom čase.

- (152) Komisia pripomína, že záväzok týkajúci sa predaja činnosti v oblasti správy majetku bol spolu so záväzkom predaj samotnú banku Citadele zahrnutý do konečného rozhodnutia o banke Parex s cieľom obmedziť narušenie hospodárskej súťaže, pretože tieto záväzky poskytnú konkurentom možnosť predkladať ponuky na tieto časti obchodnej činnosti ⁽³⁹⁾.
- (153) Komisia kladne hodnotí skutočnosť, že na základe konečného rozhodnutia o banke Parex banka Citadele začala proces predaja s cieľom otestovať záujem trhu a vymenovala aj nezávislého znalca, aby navrhol najlepšiu stratégiu predaja, ako je uvedené v odôvodneniach 61 a 62, a teda sa snažila v dobrej viere tieto záväzky dodržať.
- (154) Komisia berie na vedomie, že Lotyšsko sa teraz usiluje o predĺženie lehoty na dokončenie predaja činnosti v oblasti správy majetku oproti lehotám, ktoré sa zaviazalo dodržať v roku 2009. Lotyšsko požaduje zmenu konečného rozhodnutia o banke Parex, aby sa posunula pôvodná lehota na predaj činnosti v oblasti správy majetku, s cieľom predaj túto činnosť spoločne s bankou Citadele na základe dodatočných záväzkov uvedených v odôvodneniach 64 až 68.

6.3.5. Kompenzačné opatrenia zamerané na zmiernenie narušenia hospodárskej súťaže a posilnenie rozdelenia bremena

- (155) Aby Komisia schválila zmeny svojich konečných rozhodnutí, tieto zmeny musia byť založené na nových záväzkoch, ktoré možno považovať za rovnocenné s pôvodne stanovenými záväzkami ⁽⁴⁰⁾. V takom prípade by opatrenia pomoci zostali zlučiteľné na základe článku 107 ods. 3 písm. b) zmluvy len v prípade, že celková vyváženosť pôvodného rozhodnutia by zostala nezmenená. Aby sa zachovala pôvodná vyváženosť, zmenené záväzky by nemali mať nepriaznivý vplyv na životaschopnosť príjemcu pomoci, pričom celkový súbor záväzkov by zostal prinajmenšom rovnocenný, pokiaľ ide o rozdelenie bremena a kompenzačné opatrenia, so zohľadnením požiadaviek príslušných oznámení Komisie.

⁽³⁸⁾ Správa dozorného správcu k 31. decembru 2013 oznámená 9. mája 2014.

⁽³⁹⁾ Odôvodnenie 152 konečného rozhodnutia o banke Parex.

⁽⁴⁰⁾ Pokiaľ ide o ďalšie podobné rozhodnutia, pozri napr. SA.29833 KBC – Predĺženie cieľového dátumu na určité predaje vykonané spoločnosťou KBC a zmena reštrukturalizačných záväzkov (Ú. v. EÚ C 135, 9.5.2012, s. 5); SA.29833 KBC – Zrýchlené ukončovanie opatrenia štátnej ochrany a zmeny plánu reštrukturalizácie KBC (Ú. v. EÚ C 163, 8.6.2013, s. 1); SA.34539 Commerzbank – Zmena plánu reštrukturalizácie spoločnosti Commerzbank (Ú. v. EÚ C 177, 20.6.2012, s. 20).

- (156) V tejto súvislosti Komisia pozitívne posudzuje súbor záväzkov, ktoré predložilo Lotyšsko a ktoré sú uvedené v odôvodneniach 64 až 73, pretože prispievajú k riešeniu prípadného narušenia hospodárskej súťaže, ktoré vyplýva z prvého, druhého, tretieho a štvrtého opatrenia, a k zabezpečeniu vhodného rozdelenia bremena zainteresovaných strán príjemcov.
- (157) V oddiele 4 oznámenia o reštrukturalizácii sa vyzýva na uplatnenie účinných a primeraných opatrení, ktoré obmedzujú narušenie hospodárskej súťaže.
- (158) Konečné rozhodnutie o banke Parex zahŕňalo niekoľko takých opatrení, spomedzi ktorých bol kľúčový záväzok Lotyšska predat' alebo zabezpečiť predaj banky Citadele do 31. decembra 2015 ⁽⁴¹⁾. Komisia považuje záväzky predat' banku Citadele v uvedenej lehote v kombinácii s útlmom a obmedzením jej prítomnosti na trhu za dostatočné a primerané na to, aby sa zabránilo narušeniu hospodárskej súťaže, ktoré by vyplývalo zo štátnej pomoci poskytnutej banke Parex.
- (159) V rozhodnutí o začatí konania Komisia usúdila, že počiatočná dlhšia splatnosť podriadeného dlhu a jej predĺženie o 18 mesiacov vykonané v roku 2013 predstavovali ďalšie výhody pre banku Parex v porovnaní s formou podriadeného dlhu, ktorý bol schválený v rozhodnutiach o záchrane a v konečnom rozhodnutí o banke Parex.
- (160) Komisia v tejto súvislosti víta záväzok, ktorý ponúklo Lotyšsko a podľa ktorého Lotyšsko posunie lehotu na dokončenie predaja banky Citadele z 31. decembra 2015 na [...], ako opatrenie na kompenzáciu ďalšej výhody vyplývajúcej z dlhšej splatnosti podriadených úverov. Zrýchlenie predaja banky Citadele prispieva k zachovaniu rovnakých podmienok.
- (161) Komisia navyše poznamenáva, že Lotyšsko poskytlo jasný záväzok [...] v prípade, že predaj sa nevykoná v tomto skoršom termíne. Tento záväzok poskytuje dodatočnú ochranu (ktorá nebola výslovne zahrnutá v pôvodnom pláne reštrukturalizácie), ktorou sa zabezpečí, že narušenie hospodárskej súťaže bude primeraným spôsobom zmiernené, keďže za menej než [...] banka Citadele bude [...].
- (162) Komisia kladne hodnotí aj to, že Lotyšsko sa zaviazalo na ďalšie zníženie výšky kapitálu, ktorý môžu banke Reverta poskytnúť lotyšské orgány, ako je uvedené v odôvodnení 69.
- (163) V oddiele 3 oznámenia o reštrukturalizácii sa stanovuje, že banky a ich zainteresované strany by sa mali na reštrukturalizácii podieľať v najväčšej možnej miere s cieľom obmedziť pomoc na nevyhnutné minimum a riešiť otázky narušenia hospodárskej súťaže a morálneho rizika.
- (164) Komisia v tejto súvislosti berie na vedomie dodatočné kompenzačné opatrenia navrhnuté Lotyšskom na zabezpečenie, že tretie strany nebudú mať prospech zo sumy dodatočnej pomoci, ktorú dostala banka Reverta, najmä zo záväzku posilniť mechanizmy rozdelenia bremena, ktorý je opísaný v odôvodneniach 70 až 73.
- (165) Lotyšsko sa zaväzuje, že banka Citadele a banka Reverta (predtým banka Parex), ako aj ich pridružené podniky nevyplatia žiadne úroky, dividendy ani kupóny z existujúcich kapitálových nástrojov (vrátane prioritných akcií, prioritných akcií triedy B a nástrojov vyššej a nižšej úrovne Tier 2) (či už splatné, alebo pripísané) žiadnym podriadeným veriteľom ani iným akcionárom ako lotyšský štát alebo EBOR, ani voči nim neuplatnia žiadne práva z kúpnych opcií vo vzťahu k uvedeným nástrojom, pokiaľ a kým štátna pomoc banke Reverta a/alebo banke Citadele nebude splatená v plnej výške a pokiaľ im nevznikne zákonná povinnosť tak urobiť. V tejto súvislosti sa Lotyšsko ďalej zaväzuje odstrániť akékoľvek takéto zákonné povinnosti čo najskôr, najneskôr však do 30. apríla 2015. V dôsledku toho držiteľia existujúcich kapitálových nástrojov nedostanú žiadnu platbu, pretože tieto existujúce kapitálové nástroje neobsahujú povinný kupón a v priebehu likvidácie banky Reverta (ktorá prebehne do konca roka 2017) sa radia za prednostný dlh. Keďže banka Reverta má záporný kapitál, v praxi to znamená, že pre držiteľov takýchto kapitálových nástrojov bude nemožné dostať akúkoľvek platbu či vrátenie prostriedkov.
- (166) Okrem záväzkov uvedených v odôvodnení 165 sa Lotyšsko ďalej zaväzuje, že nesplátí žiadnu pohľadávku (istinu) z predošlých podriadených úverov, pokiaľ a kým nebude štátna pomoc banke Reverta/Citadele splatená v plnej výške, v rozsahu potrebnom na pokrytie záporných čistých aktív banky Reverta, a za predpokladu, že je k dispozícii právny základ. Na tento účel bude pohľadávka (istina) z predošlých podriadených úverov buď i) predmetom záväzného príkazu, na základe ktorého nie sú splatné žiadne platby podľa predošlých podriadených

⁽⁴¹⁾ Odôvodnenie 76 konečného rozhodnutia o banke Parex.

úverov, alebo ii) premenená na kapitál Tier 1 bez hlasovacích práv, alebo iii) odpísaná. Vzhľadom na to, že vnútroštátne právne predpisy v súčasnosti neposkytujú vhodný právny základ umožňujúci splnenie tohto záväzku, Lotyšsko sa v tejto súvislosti ďalej zaväzuje prijať všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie, že všetky právne predpisy potrebné na splnenie tohto záväzku budú zavedené najneskôr do 30. apríla 2015.

- (167) Komisia víta záväzky Lotyšska uvedené v odôvodneniach 165 a 166, pretože tým, že sú zamerané na obmedzenie platieb istiny a úrokov, ktoré sú splatné v súvislosti s predošlými podriadenými úvermi a kapitálovými nástrojmi banky Reverta a banky Citadele, poskytujú ďalšie rozdelenie bremena.
- (168) V dôsledku toho Komisia konštatuje, že navrhované kompenzačné opatrenia uvedené v oddiele 5.5 možno považovať za dostatočné a zodpovedajúce (z hľadiska účinnosti) opatreniam, ktoré Lotyšsko navrhlo už predtým a ktoré Komisia schválila v konečnom rozhodnutí o banke Parex v znení rozhodnutia o zmene. Navrhovanými kompenzačnými opatreniami sa skutočne sleduje rovnaký cieľ, a to obmedziť narušenie hospodárskej súťaže. Tieto opatrenia sú dobre cielené, pretože sú zamerané na obmedzenie narušenia hospodárskej súťaže na trhoch, na ktorých pôsobí banka Citadele.
- (169) Komisia preto dospela k záveru, že zmenené záväzky sú rovnaké ako pôvodné, pokiaľ ide o obnovenie životaschopnosti, rozdelenie bremena a zmiernenie narušenia hospodárskej súťaže. Nahradením pôvodných záväzkov novými záväzkami sa nemení zlučiteľnosť pomoci s vnútorným trhom, ako sa konštatuje v konečnom rozhodnutí o banke Parex v znení rozhodnutia o zmene.

7. ZÁVER

- (170) Komisia vyjadruje poľutovanie nad tým, že Lotyšsko neoprávnene vykonalo prvé, druhé a tretie opatrenie v rozpore s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ a že porušilo záväzok odpredať činnosť banky Citadele v oblasti správy majetku banky v lehote zaznamenananej v konečnom rozhodnutí o banke Parex (štvrté opatrenie).
- (171) Z dosiaľ uvedených dôvodov a vzhľadom na dodatočné záväzky, ktoré prijalo Lotyšsko a banka Citadele, však

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Nasledujúce opatrenia predstavujú štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 zmluvy:

- poskytnúť banke Parex podriadené úvery s pôvodnou splatnosťou presahujúcou podmienky opatrenia schváleného v rozhodnutiach o záchrane a v konečnom rozhodnutí o banke Parex (prvé opatrenie);
- predĺžiť banke Citadele splatnosť podriadených úverov vo výške 37 miliónov LVL o ďalších 18 mesiacov (druhé opatrenie);
- poskytnúť banke Reverta podporu likvidity vo výške presahujúcej maximálne hranice schválené Komisiou v konečnom rozhodnutí o banke Parex (tretie opatrenie).

Článok 2

Opatrenia pomoci uvedené v článku 1 sú zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článku 107 ods. 3 písm. b) zmluvy vzhľadom na záväzky prijaté Lotyšskom podľa prílohy I.

Článok 3

Lehoty na predaj činnosti banky Citadele v oblasti správy majetku, a to do 30. júna 2013 bez správcu odpredaja alebo do 31. decembra 2013 so správcom odpredaja (štvrté opatrenie), ktoré sú zaznamenané v odôvodnení 73 rozhodnutia Komisie C(2010) 6202 v konečnom znení korigenda z 15. septembra 2009 o štátnej pomoci C 26/09 (ex N 289/09), ktorý Lotyšsko plánuje vykonať na reštrukturalizáciu banky AS Parex Banka, sa menia v súlade so záväzkom Lotyšska, ktorý je uvedený v prílohe II.

Článok 4

Toto rozhodnutie je určené Lotyšskej republike.

V Bruseli 9. júla 2014

Za Komisiu
Joaquín ALMUNIA
podpredseda

PRÍLOHA I

Lotyšské orgány ponúkajú objasniť a posilniť svoje záväzky, pokiaľ ide o istinu a úroky splatné v súvislosti s predošlými podriadenými úvermi, takto:

- a) Banka Citadele a banka Reverta (predtým banka Parex), ako aj ich pridružené podniky nevyplatia žiadne úroky, dividendy ani kupóny z existujúcich kapitálových nástrojov (vrátane prioritných akcií, prioritných akcií triedy B a nástrojov vyššej a nižšej úrovne Tier 2) (či už splatné, alebo pripísané) žiadnym podriadeným veriteľom ani akcionárom, ktorými nie je striktne lotyšský štát alebo Európska banka pre obnovu a rozvoj (EBOR), ani voči nim neuplatnia žiadne práva z kúpnych opcí vo vzťahu k uvedeným nástrojom, pokiaľ a kým štátna pomoc banke Reverta a/alebo banke Citadele nebude splatená v plnej výške a pokiaľ im nevznikne zákonná povinnosť tak urobiť. Ak takéto zákonné povinnosti existujú, lotyšské orgány sa zaväzujú čo najskôr ich odstrániť (a v každom prípade najneskôr do 30. apríla 2015).
- b) Lotyšské orgány sa ďalej zaväzujú, že nesplatia žiadnu pohľadávku (istinu) z predošlých podriadených úverov (pokiaľ a kým nebude štátna pomoc banke Reverta/Citadele splatená v plnej výške), ktorá bude buď:
 - i) predmetom záväzného príkazu, na základe ktorého nie sú splatné žiadne platby podľa predošlých podriadených úverov, alebo
 - ii) premenená na kapitál Tier 1 bez hlasovacích práv, alebo
 - iii) odpísaná,v rozsahu potrebnom na pokrytie záporných čistých aktív banky Reverta, a za predpokladu, že je k dispozícii právny základ.
- c) Lotyšské orgány prijímú všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie, že všetky právne predpisy potrebné na splnenie uvedených záväzkov budú zavedené najneskôr do 30. apríla 2015.
- d) Maximálna celková suma kapitálu poskytnutého banke Reverta lotyšskými orgánmi sa znižuje z pôvodnej výšky 118,7 milióna LVL na 49,5 milióna LVL.

PRÍLOHA II

- (1) Lotyšské orgány a banka Citadele sa zaväzujú vynaložiť maximálne úsilie, aby čo najskôr, a v každom prípade pred [...], získali záväzné ponuky na predaj celého podielu Lotyšskej republiky v banke Citadele (vrátane činnosti v oblasti správy majetku). Tento predaj sa ukončí najneskôr do [...]. Rozhodnutie o vhodnej štruktúre transakcie a metóde predaja (napr. obchodný predaj alebo IPO) sa ponecháva na zváženie Lotyšskej republiky (a jej poradcovi), pokiaľ Lotyšská republika v konečnom dôsledku predá celý svoj podiel v banke Citadele najneskôr do [...]. V prípade IPO sa Lotyšská republika zaväzuje, že sa s Komisiou pre finančný a kapitálový trh Lotyšska dohodne na záväznom prospekte do [...].
 - (2) Lotyšské orgány a banka Citadele sa tiež zaväzujú, že bude vymenovaný správca odpredaja, v prípade, ak do [...] nebudú doručené žiadne záväzné ponuky, alebo – v prípade IPO s rovnakým cieľom – nebude dohodnutý prospekt s Komisiou pre finančný a kapitálový trh Lotyšska. V takom prípade Lotyšská republika podnikne kroky potrebné na zabezpečenie vymenovania správcu odpredaja a začatie jeho činnosti k [...]. Rozumie sa, že ako správca odpredaja k [...] by mohol byť vymenovaný aj finančný poradca pre predaj banky Citadele. Ak bude vymenovaný správca odpredaja, lotyšské orgány a banka Citadele sa zaväzujú prijať záväzné ponuky, ktoré budú pre všetky zúčastnené strany neodvolateľné, do [...] a uzavrieť záväznú a neodvolateľnú zmluvu o predaji celého podielu Lotyšskej republiky v banke Citadele do [...], pričom tento predaj sa ukončí najneskôr do [...].
 - (3) Lotyšské orgány a banka Citadele sa ďalej zaväzujú, že k [...] banka Citadele [...] novú činnosť a zostávajúce činnosti banky Citadele budú [...], ak Lotyšská republika neuzatvorí do [...] záväznú a neodvolateľnú zmluvu, ktorou sa zabezpečí uzavretie predaja celého podielu Lotyšskej republiky v banke Citadele do [...], alebo ak IPO neumožní Lotyšskej republike predať celý jej podiel v novej banke do [...].
 - (4) Lotyšské orgány a banka Citadele sa zaväzujú uzavrieť kúpno-predajnú transakciu na predaj celého podielu Lotyšskej republiky v banke Citadele do [...]. Ak sa predaj tohto podielu neukončí do [...], zaväzujú sa, že banka Citadele [...] novú činnosť a zostávajúce činnosti banky Citadele budú [...] od [...].
 - (5) Ak je činnosť banky Citadele [...] v ktorejkoľvek z uvedených udalostí, ktorékoľvek časti činnosti banky Citadele, o ktoré prejavia záujem tretie strany, môžu byť predané a Lotyšská republika a/alebo banka Citadele ich môžu na takúto tretiu stranu previesť (bez toho, aby bola dotknutá zásada [...] a bez akejkoľvek novej štátnej pomoci).
-